

Chambre des Représentants

SESSION 1970-1971.

26 AVRIL 1971.

PROJET DE LOI

portant approbation de la Convention générale sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et la République du Portugal et du Protocole annexe, signés à Lisbonne le 14 septembre 1970.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation une Convention de sécurité sociale entre la Belgique et le Portugal. Cette Convention tend à instaurer un certain nombre de dispositions concernant l'application aux travailleurs migrants des régimes de sécurité sociale en vigueur dans ces deux pays. Du chef de leur occupation en Belgique, des cotisations de sécurité sociale sont perçues pour les travailleurs portugais. Il est dès lors équitable que des règles soient arrêtées concernant l'attribution à ces travailleurs des prestations de sécurité sociale financées par ces cotisations. En effet, notre législation nationale contient un certain nombre de dispositions qui subordonnent le bénéfice des avantages sociaux à la résidence en territoire belge.

La détermination des droits des travailleurs portugais occupés en Belgique et, principalement, la levée des entraves précitées constituent l'objet essentiel de la présente Convention.

Il convient de signaler, en outre, que la Convention a été conclue sur la base de la plus stricte réciprocité.

**

Le Titre Ier de la Convention contient les dispositions générales.

Le champ d'application de la Convention englobe les législations relatives à toutes les branches de la sécurité sociale.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1970-1971.

26 APRIL 1971.

WETSONTWERP

houdende goedkeuring van het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Portugal en van het bijgevoegd Protocol, ondertekend te Lissabon op 14 september 1970.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN.

De Regering heeft de eer U een Verdrag inzake sociale zekerheid, afgesloten tussen België en Portugal, ter goedkeuring voor te leggen. Dit Verdrag heeft tot doel een aantal bepalingen in te voeren in verband met de toepassing op de migrerende werknemers van de in beide landen vigerende sociale-zekerheidsregelingen. Uit hoofde van hun tewerkstelling in België, worden voor de Portugese werknemers sociale-zekerheidsbijdragen geïnd. Derhalve gebiedt de billijkheid dat er regelen zouden worden vastgesteld betreffende de toekenning aan deze werknemers van de sociale-zekerheidsprestaties welke door deze bijdragen worden gefinancierd. Inderdaad, onze nationale wetgeving bevat een zeker aantal bepalingen die het recht op de sociale voordelen van het verblijf op Belgisch grondgebied afhankelijk stellen.

De bepaling van de rechten van de Portugese werknemers die in België zijn tewerkgesteld en, inzonderheid, de opheffing van de voornoemde hinderpalen vormen het wezenlijk doel van dit Verdrag.

Er zij, daarenboven, vermeld dat het Verdrag op basis van de striktste wederkerigheid werd afgesloten.

**

Titel I van het Verdrag bevat de algemene bepalingen.

Het toepassingsgebied van het Verdrag omvat de wetgevingen betreffende alle sociale-zekerheidstakken.

Pour toutes ces législations, la Convention consacre l'égalité de traitement : les travailleurs portugais occupés en Belgique bénéficient des mêmes avantages que les travailleurs belges. Ceci vaut également, *mutatis mutandis*, pour les travailleurs belges occupés au Portugal.

Le champ d'application territorial de la Convention est étendu, en ce qui concerne le Portugal, au Cap-Vert.

La Convention ne s'applique ni aux agents diplomatiques ou consulaires ni aux travailleurs indépendants.

Ce titre comporte, en outre, une disposition relative au cumul de prestations de sécurité sociale.

Le Titre II de la Convention contient les dispositions déterminant la législation applicable.

La législation applicable est celle du lieu de travail des intéressés. Cette règle générale comporte trois exceptions importantes :

- les travailleurs détachés temporairement par leur employeur dans l'autre pays restent assujettis à la législation du pays où ils sont occupés habituellement dans la mesure où la durée du détachement n'excède pas douze mois;
- le personnel ambulant des entreprises de transport reste toujours soumis à la législation du pays où l'entreprise qui les occupe a établi son siège;
- les travailleurs d'un service administratif officiel détachés par et pour le compte de l'un des deux pays restent soumis à la législation en vigueur dans le pays d'où ils sont détachés.

Si la Convention ne s'applique pas aux agents diplomatiques ou consulaires de carrière, elle vise cependant les travailleurs occupés dans de tels postes, leur applique le principe de la législation du lieu de travail, sauf à ceux qui sont ressortissants de l'Etat représenté par le poste diplomatique ou consulaire, lesquels peuvent opter entre la législation de leur pays d'origine et celle du lieu de leur travail.

Les travailleurs occupés à bord d'un navire sont soumis à la législation de la Partie contractante dont le navire bat pavillon, sauf s'ils ne sont pas occupés habituellement sur mer, sans appartenir à l'équipage du navire.

Le Titre III de la Convention contient des dispositions particulières pour chaque branche de la sécurité sociale.

Le chapitre Ier de ce Titre traite des prestations en cas de maladie et de maternité.

Ces prestations sont accordées au travailleur et aux membres de sa famille à condition qu'il ait été apte au travail au moment de son entrée dans son nouveau pays de travail, qu'il ait effectué un travail salarié dans ce pays et qu'il réunisse les conditions requises par la législation en vigueur. Si cette législation prévoit qu'il faut avoir été assuré pendant une certaine période pour pouvoir prétendre aux prestations, les périodes d'assurance accomplies dans l'autre pays sont prises en considération pour calculer cette période.

Les membres de la famille d'un travailleur, qui a droit à des prestations en vertu de la législation du pays d'affiliation, bénéficient des prestations en nature de l'assurance en cas de maladie et de maternité lorsqu'ils résident sur le territoire de l'autre pays contractant.

Voor al deze wetgevingen stelt het Verdrag het beginsel van de gelijkheid van behandeling voorop: de Portugese werknemers of gelijkgestelden die in België zijn tewerkgesteld, hebben dezelfde rechten op de voordelen als de Belgische werknemers. Dit is, *mutatis mutandis*, eveneens het geval voor de Belgische werknemers die in Portugal zijn tewerkgesteld.

Het territoriaal toepassingsgebied van het Verdrag is, wat Portugal betreft, uitgebreid tot Kaap Verde.

Het Verdrag is noch op de diplomatieke en consulaire agenten noch op de zelfstandige werknemers van toepassing.

In deze titel is daarenboven een bepaling opgenomen betreffende de samenloop van de sociale-zekerheidsuitkeringen.

Titel II van het Verdrag bevat bepalingen tot vaststelling van de toepasselijke wetgeving.

De toepasselijke wetgeving is die van het werkland van de betrokkene. Op deze algemene regel zijn drie belangrijke uitzonderingen :

- de werknemers die door hun werkgever tijdelijk naar het andere land worden gedetacheerd, blijven onderworpen aan de wetgeving van het land waar zij gewoonlijk werkzaam zijn, voor zover deze detachering niet langer duurt dan twaalf maand;
- het reizend personeel van de vervoerondernemingen blijft steeds onderworpen aan de wetgeving van het land waar de onderneming die hen tewerkstelt haar zetel heeft;
- de werknemers van een officiële administratieve dienst, die door een en voor de rekening van één van beide landen worden gedetacheerd, blijven onderworpen aan de wetgeving die van kracht is in het land van waaruit zij zijn gedetacheerd.

Indien het al dan niet van toepassing is op de diplomatieke of consulaire beroepsagenten, beoogt het Verdrag nochtans de werknemers die in zulkdanige posten zijn tewerkgesteld, past het op hen het beginsel van de wetgeving van de plaats van tewerkstelling toe, met dien verstande dat die welke onderdanen zijn van de Staat door de diplomatieke of consulaire post vertegenwoordigd kunnen kiezen tussen de wetgeving van hun land van herkomst en deze van de plaats van hun tewerkstelling.

De werknemers die aan boord van een schip zijn tewerkgesteld, zijn onderworpen aan de wetgeving van de verdragsluitende Partij onder wier vlag het schip vaart behalve zo zij, zonder tot de bemanning van het schip te behoren, niet gewoonlijk op zee tewerkgesteld zijn.

Titel III van het Verdrag bevat bijzondere bepalingen voor elke sociale-zekerheidstak.

Hoofdstuk I van deze Titel handelt over de prestaties in geval van ziekte en moederschap.

Deze prestaties worden de werknemer en zijn gezinsleden verleend op voorwaarde dat hij arbeidsgeschikt is op het ogenblik van zijn aankomst in het nieuwe land van zijn tewerkstelling, dat hij loonarbeid in dit land heeft verricht en dat hij voldoet aan de eisen als gesteld door de vigerende wetgeving. Indien deze wetgeving bepaalt dat men, voor het bekomen van het recht op prestaties, gedurende een bepaalde tijd verzekerd moet geweest zijn, dan komen voor de berekening van dit tijdvak, de in het ander land vervulde verzekeringsperiodes in aanmerking.

De leden van het gezin van een werknemer die aanspraak heeft op prestaties krachtens de wetgeving van het land van aansluiting, genieten de verstrekkingen van de ziekte- en moederschapsverzekering, wanneer zij op het grondgebied van het andere verdragsluitende land verblijven.

Le chapitre Ier contient en outre les dispositions qui représentent l'attribution des prestations en espèces et en nature aux travailleurs et aux membres de leur famille en cas de séjour temporaire ou lors du transfert de leur résidence sur le territoire du pays où ils ne sont pas assurés.

Il prévoit, enfin, l'attribution de prestations en nature aux pensionnés.

Le chapitre II traite de l'invalidité générale, c'est-à-dire de l'invalidité qui ne résulte ni d'un accident du travail ni d'une maladie professionnelle.

La Convention dispose que les prestations en espèces seront payées conformément aux dispositions de la législation qui est applicable à l'intéressé au moment où est survenue l'incapacité de travail suivie d'invalidité. Pour l'ouverture du droit à ces prestations, il est tenu compte des périodes d'assurance accomplies dans l'un comme dans l'autre pays.

Les prestations d'invalidité du régime spécial des ouvriers mineurs sont traitées selon les règles qui régissent l'attribution des prestations de l'assurance en matière de vieillesse-survie qui sont fixées au chapitre III.

Elles peuvent être résumées comme suit :

- les périodes d'assurance accomplies sous les régimes belge et portugais sont totalisées pour l'ouverture du droit aux prestations; pour les pensions des ouvriers mineurs, seules les périodes accomplies dans les mines sont totalisées;
- la pension est calculée, dans chacun des deux pays, au prorata des périodes d'assurance accomplies sous la législation nationale;
- si la totalisation des périodes d'assurance n'est pas nécessaire pour l'ouverture du droit, chaque pays paiera une pension calculée sur la base des seules périodes d'assurance accomplies sous sa propre législation.

Ces dispositions sont complétées par quelques règles particulières pour les ouvriers mineurs.

Le chapitre IV contient une disposition commune aux chapitres I, II et III.

Le chapitre V contient des dispositions communes aux chapitres II et III. Elles prévoient le paiement des pensions ou indemnités d'invalidité et des pensions de vieillesse et de survie aux bénéficiaires qui résident sur le territoire du pays autre que le pays débiteur.

Le chapitre VI règle l'attribution des prestations familiales.

Les travailleurs portugais occupés en Belgique et dont les enfants sont élevés au Portugal, ont droit aux allocations familiales proprement dites, à l'exclusion de toute allocation spéciale ou majorée résultant de la législation belge.

Les travailleurs belges occupés au Portugal et dont les enfants sont élevés en Belgique ont droit aux allocations familiales résultant de la législation portugaise.

La Convention laisse à un Arrangement administratif le soin de déterminer les catégories d'enfants bénéficiaires, les conditions d'octroi et les taux des allocations familiales ainsi que les périodes pour lesquelles ces allocations sont accordées.

Les prestations en cas d'accident du travail ou de maladie professionnelle font l'objet du chapitre VII.

En vertu des dispositions de ce chapitre sont levées les conditions de résidence qui, dans les législations nationales,

Hoofdstuk I bevat bovendien bepalingen waarbij de toekenning van de verstrekkingen en van de uitkeringen aan de werknemers en aan hun gezinsleden in geval van tijdelijk verblijf of bij overbrenging van hun woonplaats naar het grondgebied van het land waar zij niet verzekerd zijn, wordt gewaarborgd.

Tenslotte wordt de toekenning geregeld van de verstrekkingen aan gepensioneerden.

Hoofdstuk II behandelt de algemene invaliditeit, dit wil zeggen de invaliditeit die noch van een arbeidsongeval noch van een beroepsziekte het gevolg is.

Het Verdrag bepaalt dat de uitkeringen zullen worden bepaald overeenkomstig het bepaalde bij de wetgeving die op belanghebbende van toepassing was op het ogenblik dat de arbeidsongeschiktheid die de invaliditeit ten gevolge had zich voordeed. Voor de ingang van het recht van deze uitkeringen komen de verzekeringstijdvakken in aanmerking welke in het ene en in het andere land werden volbracht.

De invaliditeitsuitkeringen ingevolge de bijzondere regeling voor mijnwerkers worden behandeld volgens de regelen die gelden voor de toekenning van de prestaties van de ouderdoms- en overlevingsverzekering, die in hoofdstuk III zijn vastgesteld.

Zij kunnen op de navolgende wijze worden samengevat :

- de verzekeringsperiodes die in het verband van de Belgische en Portugese regelingen werden vervuld, worden voor de ingang van het recht op prestaties samengeteld; voor de pensioenen waarin voor de mijnwerkers voorzien wordt, worden slechts de in de mijnen doorgebrachte periodes samengeteld;
- het pensioen wordt in elk van beide landen berekend naar verhouding van de verzekeringsperiodes die in het verband van de nationale wetgeving werden vervuld;
- zo de samentelling van de verzekeringsperiodes niet nodig is voor de ingang van het recht, zal elk land een pensioen uitbetalen berekend op basis van de slechts in het verband van de eigen wetgeving vervulde periodes van verzekering.

Deze bepalingen worden met enkele bijzondere bepalingen voor de mijnwerkers aangevuld.

Hoofdstuk IV bevat gemeenschappelijke bepalingen van de hoofdstukken I, II en III.

Hoofdstuk V bevat bepalingen die gemeenschappelijk zijn aan hoofdstukken II en III. Zij voorzien in de betaling van de overlevingspensioenen of -uitkeringen en van de ouderdoms- en overlevingspensioenen aan de gerechtigden die wonen op het grondgebied van het andere land dan datgene dat de prestaties verschuldigd is.

In hoofdstuk VI wordt de toekenning van de gezinsprestaties geregeld.

De Portugese werknemers die in België zijn tewerkgesteld en wier kinderen in Portugal werden opgevoed, hebben aanspraak op de eigenlijke kinderbijslag, met uitsluiting van elke bijzondere of verhoogde kinderbijslag die uit de Belgische wetgeving voortvloeit.

De Belgische werknemers die in Portugal zijn tewerkgesteld en wier kinderen in België worden opgevoed, hebben aanspraak op de kinderbijslag die voortvloeit uit de Portugese wetgeving.

Het Verdrag laat het aan een Administratieve Schikking over om de categorieën van rechtgevende kinderen, de toekenningsvoorwaarden en het bedrag van de kinderbijslag te bepalen, alsook de periodes voor dewelke deze kinderbijslag wordt toegekend.

De prestaties in geval van arbeidsongeval of beroepsziekte worden in hoofdstuk VII behandeld.

Bij de bepalingen van dit hoofdstuk worden de voorwaarden van woonplaats opgeheven, die in de nationale wetge-

sont mises au paiement des rentes. Il convient toutefois de remarquer que ces conditions sont maintenues pour les prestations complémentaires belges dont l'attribution est subordonnée à l'état de besoin.

Des dispositions spéciales sont prévues pour le cas où une maladie professionnelle se serait aggravée après l'octroi d'une indemnisation dans un des pays contractants.

Le chapitre VIII concerne les allocations de chômage. Il prévoit la totalisation des périodes d'assurance accomplies dans les deux pays pour l'ouverture du droit auxdites allocations.

La date et les modalités d'application de ces dispositions seront fixées par un Arrangement administratif lorsqu'un régime d'assurance obligatoire chômage sera organisé au Portugal.

Le chapitre IX traite des indemnités et allocations funéraires. Il contient des dispositions relatives à l'ouverture du droit à ces prestations, analogues à celles concernant l'assurance maladie-maternité.

Il a été prévu, en outre, lorsque la personne décédée a été assurée dans chacun des deux pays, que ces prestations sont dues, en principe, par le pays selon la législation duquel elle a été assurée en dernier lieu.

Le Titre IV de la Convention contient des dispositions diverses.

Les articles 38 à 43 se rapportent à l'entraide administrative entre les autorités et les institutions compétentes.

Tout comme pour d'autres conventions conclues récemment, les juridictions sont associées à l'entraide administrative.

Les dispositions en la matière sont toutefois limitées aux juridictions administratives à l'exclusion des tribunaux ordinaires. L'article 42 constitue la base légale d'un Arrangement administratif à conclure entre les parties contractantes afin de fixer les mesures nécessaires pour l'application des règles de droit contenues dans la Convention.

Ces mesures seront arrêtées par les autorités administratives compétentes des deux Etats. En Belgique, le Ministre de la Prévoyance sociale est considéré comme l'autorité administrative compétente en la matière.

Les autres dispositions de ce Titre n'appellent pas de commentaires à l'exception de l'article 49 qui traite des périodes d'assurance accomplies avant la date d'entrée en vigueur de la Convention, des prestations qui se rapportent à un événement antérieur à cette date et des droits à une pension ou rente liquidée avant cette date.

Tel est, Mesdames, Messieurs, l'objet de la Convention que le Gouvernement a l'honneur de soumettre à votre approbation.

Le Ministre des Affaires étrangères.

P. HARMEL.

Le Ministre de la Prévoyance sociale.

P. DE PAEPE.

Le Ministre de l'Emploi et du Travail.

L. MAJOR.

vingen zijn gesteld voor de uitbetaling van de rentes. Op te merken valt weliswaar, dat deze voorwaarden van woonplaats worden gehandhaafd voor de Belgische aanvullende prestaties, waarvan de toekenning van de behoeftige toestand afhankelijk is gesteld.

Er is in bijzondere bepalingen voorzien voor het geval dat een beroepsziekte zou zijn verergerd na het toekennen van een vergoeding in een van de verdragsluitende landen.

Hoofdstuk VIII betreft de werkloosheidsuitkeringen. Het voorziet, voor de ingang van het recht op deze uitkeringen, in de samentelling van de verzekeringstijdvakken welke in beide landen werden volbracht.

De datum en de toepassingsmodaliteiten van deze bepalingen zullen bij Administratieve Schikking worden vastgesteld zodra een verplichte werkloosheidsregeling in Portugal zal ingesteld zijn.

Hoofdstuk IX behandelt de uitkeringen en toelagen voor begrafeniskosten. Het bevat bepalingen met de ingang van het recht op deze prestaties, welke dezelfde zijn als deze voor de ziekte- en moederschapsverzekering.

Daarenboven werd er bepaald dat wanneer de overleden persoon in elk van de beide landen verzekerd is geweest, deze prestaties, in principe, verschuldigd zijn door het land volgens welks wetgeving hij het laatst verzekerd was.

Titel IV van het Verdrag bevat diverse bepalingen.

De artikelen 38 tot 43 hebben betrekking op het onderling administratief hulpbetoon tussen de autoriteiten en de bevoegde instellingen.

Zoals in andere onlangs afgesloten verdragen worden de rechtscolleges in het administratief hulpbetoon betrokken.

De bepalingen ter zake gelden enkel voor de administratieve rechtscolleges, met uitsluiting van de gewone rechtbanken. Voorts wordt in artikel 42 de wettelijke basis vastgesteld voor het sluiten van een Administratieve Schikking tussen de verdragsluitende partijen met het oog op de vaststelling van de maatregelen welke noodzakelijk zijn voor de toepassing van de in het Verdrag vervatte rechtsregelen.

Deze maatregelen zullen door de bevoegde administratieve autoriteiten in beide Staten worden vastgesteld. Van Belgische zijde wordt de Minister van Sociale Voorzorg als de ter zake bevoegde administratieve autoriteit beschouwd.

De andere bepalingen van deze Titel vergen geen commentaar, behalve artikel 49 dat handelt over de verzekeringstijdvakken die werden vervuld vóór de datum van het van kracht worden van het Verdrag, over de prestaties die betrekking hebben op een gebeurtenis vóór deze datum en over de rechten op een pensioen of een rente die vóór deze datum werden uitbetaald.

Dit is, Dames en Heren, de inhoud van het Verdrag dat de Regering de eer heeft U ter goedkeuring voor te leggen.

De Minister van Buitenlandse Zaken.

P. HARMEL.

De Minister van Sociale Voorzorg.

P. DE PAEPE.

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid.

L. MAJOR.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Affaires étrangères, le 18 février 1971, d'une demande d'avis sur un projet de loi « portant approbation de la convention générale sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et la République du Portugal et du protocole annexe, signés à Lisbonne le 14 septembre 1970 », a donné le 31 mars 1971 l'avis suivant :

Le projet n'appelle pas d'observation.

La chambre était composée de

MM. :

G. VAN BUNNEN, *conseiller d'Etat, président;*
J. MASQUELIN,

Madame :

G. CISELET, *conseillers d'Etat;*

MM. :

P. DE VISSCHER,
M. VERSCHELDEN, *assesseurs de la section de législation;*
M. JACQUEMIJN, *greffier adjoint, greffier.*

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. G. VAN BUNNEN.

Le rapport a été présenté par M. W. LAHAYE, auditeur général adjoint.

Le Greffier,
(s.) M. JACQUEMIJN.

Le Président,
(s.) G. VAN BUNNEN.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 18e februari 1971 door de Minister van Buitenlandse Zaken verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet « houdende goedkeuring van het algemeen verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Portugal en van het bijgevoegd protocol, ondertekend te Lissabon op 14 september 1970 », heeft de 31^e maart 1971 het volgend advies gegeven :

Bij het ontwerp zijn geen opmerkingen te maken.

De kamer was samengesteld uit

de HH. :

G. VAN BUNNEN, *staatsraad, voorzitter;*
J. MASQUELIN,

Mevrouw :

G. CISELET, *staatsraden;*

de HH. :

P. DE VISSCHER,
M. VERSCHELDEN, *bijzitters van de afdeling wetgeving;*
M. JACQUEMIJN, *adjunct-greffier, greffier.*

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. G. VAN BUNNEN.

Het verslag werd uitgebracht door de H. W. LAHAYE, adjunct-auditeur-generaal.

De Griffier,
(get.) M. JACQUEMIJN.

De Voorzitter,
(get.) G. VAN BUNNEN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Sur la proposition de Notre Ministre des Affaires étrangères, de Notre Ministre de la Prévoyance sociale et de Notre Ministre de l'Emploi et du Travail,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre des Affaires étrangères, Notre Ministre de la Prévoyance sociale et Notre Ministre de l'Emploi et du Travail, sont chargés de présenter, en Notre nom, aux Chambres législatives, le projet de loi dont la teneur suit :

Article unique.

La Convention générale sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique et la République du Portugal et le Protocole annexe, signés à Lisbonne le 14 septembre 1970 sortiront leur plein et entier effet.

Donné à Motril (Espagne), le 14 avril 1971.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre des Affaires étrangères,

P. HARMEL.

Le Ministre de la Prévoyance sociale,

P. DE PAEPE.

Le Ministre de l'Emploi et du Travail,

L. MAJOR.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN,

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Op de voordracht van Onze Minister van Buitenlandse Zaken, van Onze Minister van Sociale Voorzorg en van Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Buitenlandse Zaken, Onze Minister van Sociale Voorzorg en Onze Minister van Tewerkstelling en Arbeid zijn gelast, in Onze naam, bij de Wetgevende Kamers het wetsontwerp in te dienen, waarvan de tekst volgt :

Enig artikel.

Het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en de Republiek Portugal en het bijgevoegd Protocol, ondertekend te Lissabon op 14 september 1970, zullen volkomen uitwerking hebben.

Gegeven te Motril (Spanje), op 14 april 1971.

BOUDEWIJN.

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Buitenlandse Zaken,

P. HARMEL.

De Minister van Sociale Voorzorg,

P. DE PAEPE.

De Minister van Tewerkstelling en Arbeid,

L. MAJOR.

CONVENTION GENERALE
sur la sécurité sociale entre le Royaume de Belgique
et la République du Portugal.

Sa Majesté le Roi des Belges
et

le Président de la République du Portugal,

Animés du désir de garantir le bénéfice des législations sur la sécurité sociale en vigueur dans les deux États contractants aux personnes auxquelles s'appliquent ou ont été appliquées ces législations,

Ont résolu de conclure une Convention et, à cet effet, ont nommé leurs plénipotentiaires, savoir :

Sa Majesté le Roi des Belges :

Son Excellence Monsieur Placide De Paepe, Ministre de la Prévoyance Sociale,

Le Président de la République du Portugal :

Son Excellence Rui Manuel de Medeiros d'Espiney Patricio, Ministre des Affaires Étrangères;

Lesquels, après avoir échangé leurs pleins pouvoirs, reconnus en bonne et due forme, sont convenus des dispositions suivantes :

TITRE I.
DISPOSITIONS GENERALES.

Article 1er.

(1) Les travailleurs belges ou portugais sont soumis respectivement aux législations de sécurité sociale, énumérées à l'article 2 de la présente Convention, applicables au Portugal ou en Belgique et en bénéficient, ainsi que leurs ayants droit dans les mêmes conditions que les ressortissants de chacun de ces États.

(2) Pour l'application de la présente Convention, on entend par « travailleurs », les travailleurs salariés ou assimilés aux salariés par lesdites législations de sécurité sociale.

Article 2.

Paragraphe 1er.

Les législations de sécurité sociale auxquelles s'applique la présente Convention sont les législations suivantes, applicables dans les territoires visés à l'article 4 :

A. — Belgique :

a) la législation relative à l'assurance maladie-invalidité des travailleurs salariés et des marins de la marine marchande et la législation relative à la pension d'invalidité des ouvriers mineurs et assimilés;

b) la législation relative à la pension de retraite et de survie des travailleurs salariés;

c) la législation relative aux allocations familiales des travailleurs salariés;

d) la législation relative aux accidents du travail, y compris celle relative aux gens de mer;

e) la législation relative aux maladies professionnelles;

f) la législation relative au chômage involontaire.

B. — Portugal :

a) la législation de prévoyance sociale concernant le régime général des assurances maladie-maternité, invalidité, vieillesse et décès;

b) la législation concernant les régimes spéciaux de prévoyance sociale établis pour certaines catégories de personnes, relatifs aux matières ci-dessus;

c) la législation sur les accidents du travail et les maladies professionnelles;

d) la législation relative aux allocations familiales;

e) la législation relative au chômage.

ALGEMEEN VERDRAG
betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België
en de Republiek Portugal.

Zijne Majesteit de Koning der Belgen
en

de President van de Republiek Portugal,

Bezield met het verlangen het voordeel van de wetgevingen betreffende de sociale zekerheid welke in de beide verdragsluitende Staten van kracht zijn, te waarborgen aan de personen op wie deze wetgevingen van toepassing zijn of waren,

Hebben besloten een Verdrag te sluiten en hebben te dien einde hun gevolmachtigden aangesteld, te weten :

Zijne Majesteit de Koning der Belgen :

Zijn Excellentie de heer Placide De Paepe, Minister van Sociale Voorzorg,

De President van de Republiek Portugal :

Zijn Excellentie de heer Rui Manuel de Medeiros d'Espiney Patricio, Minister van Buitenlandse Zaken;

Die, na uitwisseling van hun volmachten, welke in goede en behoorlijke vorm werden bevonden, omtrent volgende bepalingen overeengekomen zijn :

TITEL I.
ALGEMENE BEPALINGEN.

Artikel 1.

(1) De Belgische of Portugese werknemers worden respectievelijk onderworpen aan de wetgevingen betreffende de sociale zekerheid, vermeld bij artikel 2 van dit Verdrag, die in Portugal of in België van kracht zijn, en genieten, evenals hun rechthebbenden, de voordelen ervan onder dezelfde voorwaarden als de onderdanen van elk van deze Staten.

(2) Voor de toepassing van dit Verdrag wordt er onder « werknemers » verstaan, de werknemers of de door voornoemde wetgevingen van sociale zekerheid met werknemers gelijkgesteld.

Artikel 2.

Paragraaf 1.

De wetgevingen betreffende de sociale zekerheid waarop dit Verdrag toepasselijk is, zijn de volgende wetgevingen, die van toepassing zijn op de grondgebieden beoogd bij artikel 4 :

A. — België :

a) de wetgeving betreffende de ziekte- en invaliditeitsverzekering voor werknemers en voor zeelieden ter koopvaardij en de wetgeving betreffende het invaliditeitspensioen voor mijnwerkers en ermede gelijkgesteld;

b) de wetgeving betreffende het rust- en overlevingspensioen voor werknemers;

c) de wetgeving betreffende de kinderbijslag voor werknemers;

d) de wetgeving betreffende de arbeidsongevallen, inbegrepen deze betreffende de zeelieden;

e) de wetgeving betreffende de beroepsziekten;

f) de wetgeving betreffende de onvrijwillige werkloosheid.

B. — Portugal :

a) de wetgeving van sociale voorzorg betreffende de algemene regeling van de ziekte-, moederschaps-, invaliditeits-, ouderdoms- en overlijdensverzekeringen;

b) de wetgeving betreffende de bijzondere regelingen voor sociale voorzorg, ingericht voor bepaalde categorieën van personen en betreffende de navermelde materies;

c) de wetgeving op de arbeidsongevallen en de beroepsziekten;

d) de wetgeving betreffende de kinderbijslag;

e) de wetgeving betreffende de werkloosheid.

Paragraphe 2.

(1) La présente Convention s'applique également à tous les actes législatifs ou réglementaires qui modifieront ou compléteront les législations énumérées au paragraphe 1er du présent article.

(2) Toutefois, elle ne s'appliquera :

a) aux actes législatifs ou réglementaires couvrant une branche nouvelle de la sécurité sociale que si un Arrangement intervient à cet effet entre les Parties contractantes;

b) aux actes législatifs ou réglementaires qui étendront les régimes existants à de nouvelles catégories de bénéficiaires que s'il n'y a pas, à cet égard, opposition du Gouvernement de la Partie contractante qui modifie sa législation, notifiée au Gouvernement de l'autre Partie, dans un délai de trois mois à dater de la publication officielle desdits actes.

Article 3.

Les dispositions de la présente Convention ne s'appliquent pas aux agents diplomatiques et consulaires de carrière, y compris les fonctionnaires appartenant au cadre des chancelleries, mais elles s'appliquent aux travailleurs, quelle que soit leur nationalité, occupés dans les postes diplomatiques ou consulaires belges ou portugais ou qui sont au service personnel d'agents de ces postes.

Article 4.

La présente Convention s'applique :

a) en ce qui concerne le Royaume de Belgique, au territoire belge;

b) en ce qui concerne la République du Portugal, au territoire du Portugal continental, des archipels de Madère, des Açores et du Cap-Vert.

Article 5.

(1) Lorsque la législation de l'une des Parties contractantes prévoit la réduction, la suppression ou la suspension d'une prestation en cas de cumul de cette prestation avec une autre prestation de sécurité sociale ou avec une rémunération, la prestation acquise en vertu de la législation de l'autre Partie contractante ou une rémunération obtenue sur le territoire de l'autre Partie contractante, est également opposable au bénéficiaire de la prestation.

(2) Toutefois en cas de cumul d'une prestation liquidée conformément à l'article 22, paragraphe 3, de la présente Convention, avec une prestation acquise en vertu de la législation de l'autre Partie contractante, il n'est pas tenu compte de cette dernière prestation, pour l'application du (1), si celle-ci a elle-même été liquidée conformément à l'article 22, paragraphe 3, de la présente Convention.

TITRE II.**DISPOSITIONS
DETERMINANT LA LEGISLATION APPLICABLE.****Article 6.****Paragraphe 1er.**

Les travailleurs occupés sur le territoire de l'un des deux pays, sont soumis aux législations en vigueur au lieu de leur travail.

Paragraphe 2.

Les travailleurs occupés à bord d'un navire sont soumis à la législation de la Partie contractante dont le navire bat pavillon.

Article 7.**Paragraphe 1er.**

Le principe posé au paragraphe 1er de l'article 6 comporte les exceptions suivantes :

a) les travailleurs occupés dans un pays autre que celui de leur résidence habituelle par une entreprise ayant dans le pays de cette résidence un établissement dont les intéressés relèvent normalement, demeurent soumis aux législations en vigueur dans le pays de leur lieu de travail habituel, pour autant que leur occupation sur le territoire de l'autre pays ne se prolonge pas au-delà de douze mois; dans le cas où cette occupation, se prolongeant pour des motifs imprévisibles au-delà de la durée primitivement prévue, excéderait douze mois, l'application des législations en vigueur dans le pays du lieu de travail habituel pourra exceptionnellement être reconduite pour une durée de douze mois au maximum, avec l'accord des autorités compétentes du pays du lieu de travail occasionnel; la demande de prolongation doit être introduite avant l'expiration du délai de douze mois;

Paragraaf 2.

(1) Dit Verdrag wordt eveneens van toepassing op alle wetgevende of reglementaire akten die de in paragraaf 1 van dit artikel bedoelde wetgevingen zullen wijzigen of aanvullen.

(2) Het zal nochtans slechts van toepassing zijn :

a) op de wetgevende of reglementaire akten betreffende een nieuwe tak van de sociale zekerheid, indien tussen de verdragsluitende landen daaromtrent een Schikking wordt getroffen;

b) op de wetgevende of reglementaire akten waarbij de bestaande regelingen tot nieuwe categorieën van gerechtigden worden uitgebreid, indien door de Regering van het verdragsluitende land dat haar wetgeving wijzigt, binnen een periode van drie maand te rekenen vanaf de officiële bekendmaking van bedoelde akten, aan de Regering van de andere Partij geen verzet hieromtrent wordt betekend.

Artikel 3.

De bepalingen van dit Verdrag zijn niet van toepassing op de diplomatieke of consulaire agenten van beroep, inclusief de ambtenaren die behoren tot het kader van de kanselarijen, doch zij zijn van toepassing op de werknemers, van welke nationaliteit ook, die in Belgische of Portugese diplomatieke of consulaire posten of in de persoonlijke dienst van agenten dezer posten tewerkgesteld zijn.

Artikel 4.

Dit Verdrag is van toepassing :

a) ten aanzien van het Koninkrijk België, op het Belgisch grondgebied;

b) ten aanzien van de Republiek Portugal, op het grondgebied van het Portugese vasteland, van de eilanden van Madeira, van de Azoren en van Kaap Verde.

Artikel 5.

(1) Wanneer de wetgeving van een der verdragsluitende Partijen de vermindering, de afschaffing of de schorsing van een prestatie bepaalt in geval van samenloop van deze prestatie met een andere sociale-zekerheidsprestatie of met een bezoldiging, dan zal de prestatie, verworven krachtens de wetgeving van de andere verdragsluitende Partij, of een bezoldiging, verregen op het grondgebied van de andere verdragsluitende Partij, eveneens een beletsel zijn voor de gerechtigde op de prestatie.

(2) Nochtans wordt er bij samenloop van een prestatie die overeenkomstig artikel 22, paragraaf 3, van dit Verdrag werd uitbetaald, met een prestatie verworven krachtens de wetgeving van de andere verdragsluitende Partij, geen rekening gehouden met laatstgenoemde prestatie voor de toepassing van (1), indien deze zelf overeenkomstig artikel 22, paragraaf 3, van dit Verdrag werd uitbetaald.

TITEL II.**BEPALINGEN TOT VASTSTELLING
VAN DE TOEPASSELIJKE WETGEVING.****Artikel 6.****Paragraaf 1.**

De werknemers die op het grondgebied van een van beide landen zijn tewerkgesteld, zijn aan de vigerende wetgevingen van hun arbeidsplaats onderworpen.

Paragraaf 2.

De werknemers die aan boord van een schip zijn tewerkgesteld, zijn onderworpen aan de wetgeving van de verdragsluitende Partij onder wier vlag het schip vaart.

Artikel 7.**Paragraaf 1.**

Ten aanzien van het beginsel, vervat in paragraaf 1 van artikel 6, gelden de volgende uitzonderingen :

a) de werknemers die in een ander land dan dat van hun gewone verblijfplaats tewerkgesteld worden door een onderneming welke in het land van deze verblijfplaats een inrichting heeft waarvan de betrokkenen normaal afhangen, blijven aan de vigerende wetgevingen van het land van hun gewone arbeidsplaats onderworpen. voor zover hun tewerkstelling op het grondgebied van het ander land niet langer dan twaalf maanden duurt: ingeval deze tewerkstelling, wegens onvoorziene redenen, de aanvankelijk voorziene duur overschrijft en langer dan twaalf maanden duurt, kan de toepassing van de vigerende wetgevingen van het land van de gewone arbeidsplaats uitzonderlijk gehandhaafd blijven voor de duur van ten hoogste twaalf maanden, na overleg met de bevoegde overheden van het land van de toevallige arbeidsplaats; de aanvraag om verlenging moet vóór het verstrijken van de termijn van twaalf maanden ingediend worden;

b) les travailleurs des entreprises publiques ou privées de transport de l'un des deux pays, occupés dans l'autre pays, soit d'une façon permanente, soit passagèrement, soit comme personnel ambulancier, sont exclusivement soumis aux dispositions en vigueur dans le pays où l'entreprise a son siège; toutefois, dans le cas où l'entreprise possède sur le territoire du pays autre que celui où est établi son siège, une succursale ou une représentation permanente, les travailleurs occupés par celle-ci sont soumis à la législation du pays sur le territoire duquel la succursale ou la représentation permanente se trouve;

c) les travailleurs d'un service administratif officiel détachés par et pour le compte de l'un des deux pays, restent soumis à la législation en vigueur dans le pays d'où ils sont détachés;

d) les travailleurs occupés dans les postes diplomatiques ou consulaires belges ou portugais ou qui sont au service personnel d'agents de ces postes, peuvent, s'ils sont des ressortissants de l'Etat représenté par le poste diplomatique ou consulaire, opter entre l'application de la législation de leur pays d'origine ou celle du lieu de leur travail; ce droit d'option ne peut être exercé qu'une seule fois et dans un délai à déterminer par Arrangement administratif.

Paragraphe 2.

Le principe posé au paragraphe 2 de l'article 6, comporte l'exception suivante :

— le travailleur qui, n'étant pas occupé habituellement sur mer, est occupé dans les eaux territoriales ou dans un port d'un des deux pays, sur un navire battant pavillon de l'autre pays, sans appartenir à l'équipage de ce navire, est soumis à la législation du premier pays.

Article 8.

Les autorités administratives compétentes des Parties contractantes peuvent prévoir, d'un commun accord, des exceptions aux dispositions des articles 6 et 7.

TITRE III.

DISPOSITIONS PARTICULIERES.

CHAPITRE I.

Prestations en cas de maladie et de maternité.

Article 9.

Les travailleurs, ainsi que leurs ayants droit, qui se rendent du Portugal en Belgique ou inversement, bénéficient des prestations de l'assurance maladie dans le pays du nouveau lieu de travail, pour autant que ces travailleurs :

a) aient été aptes au travail à leur dernière entrée sur le territoire de ce pays;

b) aient effectué, dans ce pays, un travail salarié ou assimilé;

c) remplissent les conditions requises pour bénéficier de ces prestations au regard de la législation du pays de leur nouveau lieu de travail, compte tenu de la période d'assurance dans le pays qu'ils ont quitté et de la période postérieure à leur assujettissement à la législation du pays de leur nouveau lieu de travail.

Article 10.

Les travailleurs, ainsi que leurs ayants droit, qui se rendent du Portugal en Belgique ou inversement, bénéficient des prestations de l'assurance maternité dans le pays du nouveau lieu de travail, pour autant que ces travailleurs :

a) aient effectué, dans ce pays, un travail salarié ou assimilé;

b) remplissent les conditions requises pour bénéficier de ces prestations au regard de la législation du pays de leur nouveau lieu de travail, compte tenu de la période d'assurance dans le pays qu'ils ont quitté et de la période postérieure à leur assujettissement à la législation du pays de leur nouveau lieu de travail.

Article 11.

La totalisation des périodes visées aux articles 9, c), 10, b), et 37, paragraphe 1er, b), n'est applicable que si l'occupation dans le pays du nouveau lieu de travail débute dans un délai d'un mois à compter de la fin de l'occupation dans le pays de l'ancien lieu de travail.

b) de werknemers van de openbare of particuliere vervoerondernemingen van een van beide landen, die in het andere land, hetzij voortdurend, hetzij voor korte tijd, hetzij als reizend personeel, zijn tewerkgesteld, zijn uitsluitend onderworpen aan de bepalingen die gelden in het land waar de onderneming haar zetel heeft; nochtans, indien de onderneming op het grondgebied van het andere land dan dit waar haar zetel is gevestigd, een filiaal of een permanente vertegenwoordiging heeft, dan zijn de werknemers, die door deze worden tewerkgesteld onderworpen aan de wetgeving van het land op wiens grondgebied het filiaal of de permanente vertegenwoordiging is gevestigd;

c) de werknemers van een officiële administratieve dienst, die door en voor rekening van een van beide landen worden gedetacheerd, blijven onderworpen aan de wetgeving die geldt in het land van waaruit zij werden gedetacheerd;

d) de werknemers die in de Belgische of Portugese diplomatieke of consulaire posten zijn tewerkgesteld of die in de persoonlijke dienst van agenten van deze posten zijn, kunnen, indien zij onderdanen zijn van de Staat die door de diplomatieke of consulaire post wordt vertegenwoordigd, kiezen tussen de toepassing van de wetgeving van hun land van herkomst of deze van de plaats van hun arbeid; van dit keuzerecht kan slechts eenmaal worden gebruik gemaakt en dit in een termijn die bij Administratieve Schikking zal worden bepaald.

Paragraaf 2.

Ten aanzien van het beginsel, vervat in paragraaf 2 van artikel 6, geldt de volgende uitzondering :

— de werknemer die hoewel niet gewoonlijk op zee tewerkgesteld, toch in de territoriale wateren of in een haven van een van beide landen is tewerkgesteld op een schip dat vaart onder de vlag van het andere land, zonder tot de bemanning van dit schip te behoren, is onderworpen aan de wetgeving van het eerste land.

Artikel 8.

De bevoegde administratieve overheden van de Verdragsluitende Partijen mogen, in gemeen overleg, uitzonderingen bepalen op de artikelen 6 en 7.

TITEL III.

BIJZONDERE BEPALINGEN.

HOOFDSTUK I.

Prestaties ingeval van ziekte en moederschap.

Artikel 9.

De werknemers alsook hun rechthebbenden, die zich van Portugal naar België begeven, of andersom, hebben aanspraak op de prestaties van de ziekteverzekering in het land van hun nieuwe arbeidsplaats, voor zover deze werknemers :

a) bij hun laatste aankomst op het grondgebied van dit land arbeidsgeschikt waren;

b) in dit land, loonarbeid of ermede gelijkgestelde arbeid hebben verricht;

c) de vereiste voorwaarden vervullen om deze prestaties volgens de wetgeving van het land van hun nieuwe arbeidsplaats te genieten, rekening houdend met de verzekeringsperiode in het land dat zij hebben verlaten en met de periode na hun onderwerping aan de wetgeving van het land van hun nieuwe arbeidsplaats.

Artikel 10.

De werknemers alsook hun rechthebbenden, die zich van Portugal naar België begeven, of andersom, hebben aanspraak op de prestaties van de moederschapsverzekering in het land van hun nieuwe arbeidsplaats, voor zover deze werknemers :

a) in dit land, loonarbeid of ermede gelijkgestelde arbeid hebben verricht;

b) de vereiste voorwaarden vervullen om deze prestaties volgens de wetgeving van het land van hun nieuwe arbeidsplaats te genieten, rekening houdend met de verzekeringsperiode in het land dat zij hebben verlaten en met de periode na hun onderwerping aan de wetgeving van het land van hun nieuwe arbeidsplaats.

Artikel 11.

De samentelling van de bij artikelen 9, c), 10, b), en 37, paragraaf 1, b) beoogde perioden is slechts van toepassing wanneer de tewerkstelling in het land van de nieuwe arbeidsplaats begint binnen een termijn van één maand, te rekenen vanaf het einde van de tewerkstelling in het land van de vroegere arbeidsplaats.

Article 12.

(1) Les ayants droit d'un travailleur qui a droit à prestations en vertu de la législation du pays d'affiliation bénéficient des prestations en nature de l'assurance maladie-maternité lorsqu'ils résident sur le territoire du pays autre que celui du lieu d'affiliation du travailleur, pour autant qu'ils n'aient pas droit aux prestations en nature de la législation du pays de résidence.

(2) L'ouverture du droit auxdites prestations est déterminée suivant les dispositions de la législation du pays d'affiliation. Les ayants droit ainsi que l'étendue, la durée et les modalités du service des prestations sont déterminés suivant les dispositions de la législation du pays de résidence.

(3) L'institution du pays d'affiliation rembourse à l'institution du pays de résidence les trois quarts des dépenses afférentes à ces prestations. Les autorités administratives compétentes des Parties contractantes peuvent décider que ces remboursements s'opèrent sur la base d'un montant forfaitaire dont elles déterminent les modalités de calcul.

Article 13.

(1) Les travailleurs ainsi que leurs ayants droit bénéficient, en cas de séjour dans l'un des deux pays, n'excédant pas un délai à fixer par Arrangement administratif, des prestations en nature de l'assurance maladie-maternité conformément à la législation du pays de séjour, pour autant qu'ils puissent prétendre à ces prestations en vertu de la législation du pays d'affiliation.

(2) L'institution du pays d'affiliation rembourse à l'institution du pays de séjour les dépenses effectives afférentes à ces prestations, telles qu'elles résultent de la comptabilité des institutions qui les ont servies.

Article 14.

Paragraphe 1er.

Un travailleur, admis au bénéfice des prestations à charge d'une institution de l'un des deux pays, qui réside sur le territoire dudit pays, conserve ce bénéfice, lorsqu'il transfère sa résidence sur le territoire de l'autre pays. Toutefois, avant le transfert, le travailleur doit obtenir l'autorisation de l'institution compétente. Ces dispositions sont applicables par analogie au travailleur qui va se faire soigner sur le territoire de l'autre pays, sans pour autant y transférer sa résidence.

Paragraphe 2.

Lorsqu'un travailleur a droit aux prestations conformément aux dispositions du paragraphe précédent, les prestations en nature sont servies par l'institution du lieu de son séjour ou de sa nouvelle résidence suivant les dispositions de la législation appliquée par ladite institution.

Paragraphe 3.

Les prestations en espèces sont, dans les cas prévus au présent article, servies directement aux intéressés par l'institution du pays compétent. Toutefois, cette dernière institution peut demander à l'institution du lieu de séjour ou de la nouvelle résidence de servir ces prestations pour son compte.

Paragraphe 4.

Les dispositions du présent article sont applicables par analogie aux ayants droit.

Paragraphe 5.

Les dispositions de l'article 12, (2) et (3), s'appliquent par analogie.

Article 15.

Paragraphe 1er.

Lorsque le titulaire de pensions dues au titre des législations des deux pays, a droit aux prestations en nature au titre de la législation du pays sur le territoire duquel il réside, compte tenu de la totalisation des périodes d'assurance accomplies dans les deux pays, ces prestations sont servies à ce titulaire et à ses ayants droit, par l'institution du pays de résidence et à la charge de cette institution, comme s'il était titulaire d'une pension au titre de la seule législation de ce dernier pays.

Paragraphe 2.

(1) Lorsque le titulaire d'une pension due au titre de la législation d'un seul des deux pays, réside sur le territoire de l'autre pays, les prestations en nature lui sont servies, ainsi qu'aux ayants droit, par l'institution du pays de résidence, comme si l'intéressé était titulaire d'une pension au titre de la législation de ce dernier pays.

Artikel 12.

(1) De rechthebbenden van een werknemer, die aanspraak heeft op prestaties krachtens de wetgeving van het land van aansluiting, genieten de verstrekkingen van de ziekte- en moederschapsverzekering, wanneer zij verblijven op het grondgebied van het andere land dan dit van de aansluiting van de werknemer, voor zover zij geen recht hebben op de verstrekkingen van de wetgeving van het land van verblijf.

(2) Het verkrijgen van het recht op de bedoelde verstrekkingen wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving van het land van aansluiting. De rechthebbenden, evenals de omvang, de duur en de modaliteiten voor de toekenning der verstrekkingen worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving van het land van verblijf.

(3) De instelling van het land van aansluiting betaalt aan de instelling van het land van verblijf de drie vierden terug van de uitgaven met betrekking tot deze verstrekkingen. De bevoegde administratieve autoriteiten van de verdragsluitende Partijen kunnen beslissen dat deze terugbetalingen zullen worden verricht op grond van een forfaitair bedrag waarvan zij de nadere berekeningsregelen bepalen.

Artikel 13.

(1) De werknemers alsook hun rechthebbenden genieten, in geval van verblijf in een van beide landen dat een bij Administratieve Schikking te bepalen termijn niet overschrijdt, de verstrekkingen van de ziekte- en moederschapsverzekering overeenkomstig de wetgeving van het land van verblijf, voor zover zij aanspraak kunnen maken op deze verstrekkingen krachtens de wetgeving van het land van aansluiting.

(2) De instelling van het land van aansluiting betaalt aan de instelling van het land van verblijf de uitgaven met betrekking tot deze prestaties terug, zoals deze blijken uit de boekhouding van de instellingen die deze prestaties hebben verleend.

Artikel 14.

Paragraaf 1.

Een werknemer die het recht op prestaties ten laste van een instelling van een van beide landen verkrijgt en die op het grondgebied van dit land verblijft, behoudt dit recht wanneer hij zijn woonplaats naar het grondgebied van het andere land overbrengt. Nochtans dient de werknemer, vóór het overbrengen, de toelating van de bevoegde instelling te bekomen. Deze bepalingen zijn, bij analogie, van toepassing op de werknemer die zich laat verzorgen op het grondgebied van het andere land zonder er zijn woonplaats te hebben overgebracht.

Paragraaf 2.

Wanneer een werknemer recht heeft op prestaties overeenkomstig de bepalingen van de voorgaande paragraaf, worden de verstrekkingen hem verleend door de instelling van de verblijfplaats of van zijn nieuwe woonplaats, overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving die door deze instelling wordt toegepast.

Paragraaf 3.

De uitkeringen worden, in de bij dit artikel heugde gevallen, rechtstreeks aan de betrokkenen betaald door de instelling van het bevoegde land. Nochtans mag laatstgenoemde instelling, aan de instelling van de verblijfplaats of van de nieuwe woonplaats, vragen deze prestaties voor haar rekening uit te betalen.

Paragraaf 4.

De bepalingen van dit artikel zijn, bij analogie, van toepassing op de rechthebbenden.

Paragraaf 5.

De bepalingen van artikel 12, (2) en (3) zijn, bij analogie, van toepassing.

Artikel 15.

Paragraaf 1.

Wanneer de gerechtigde op pensioenen, die uit hoofde van de wetgevingen van beide landen verschuldigd zijn, recht heeft op verstrekkingen uit hoofde van de wetgeving van het land op wiens grondgebied hij verblijft, rekening gehouden met de samenstelling van de verzekeringsperioden die werden volbracht in beide landen, worden deze prestaties aan deze gerechtigde en aan zijn rechthebbenden verleend door de instelling van het land van verblijf en ten laste van deze instelling, alsof hij enkel gerechtigd ware op een pensioen uit hoofde van de wetgeving van dit laatste land.

Paragraaf 2.

(1) Wanneer de gerechtigde op een pensioen, dat verschuldigd is uit hoofde van de wetgeving van een enkel van beide landen, op het grondgebied van het andere land verblijft, worden de verstrekkingen hem alsook aan de rechthebbenden, door de instelling van het land van verblijf verleend, alsof de betrokkene gerechtigd ware op een pensioen uit hoofde van de wetgeving van dit laatste land.

(2) L'ouverture du droit auxdites prestations est déterminée suivant les dispositions de la législation du pays débiteur de la pension. Les ayants droit, l'étendue, la durée et les modalités du service des prestations sont déterminés suivant les dispositions de la législation du pays de résidence.

(3) Ces prestations sont remboursées par l'institution compétente du pays qui accorde la pension, sauf si, dans son pays de résidence, l'intéressé a droit, en une autre qualité, à ces prestations.

Paragraphe 3.

Les autorités administratives compétentes des Parties contractantes peuvent décider que les remboursements visés au paragraphe 2 du présent article, s'opéreront sur la base d'un montant forfaitaire dont elles déterminent les modalités de calcul.

CHAPITRE II.

Prestations d'invalidité autres que celles servies en cas d'accident du travail ou de maladie professionnelle.

Article 16.

Paragraphe 1er.

Pour les travailleurs belges ou portugais qui ont été affiliés successivement ou alternativement dans les deux pays à un ou plusieurs régimes d'assurance invalidité, les périodes d'assurance accomplies sous ces régimes ou les périodes reconnues équivalentes à des périodes d'assurance en vertu desdits régimes, sont totalisées dans les conditions prévues aux paragraphes 1er et 2 de l'article 22, tant en vue de la détermination du droit aux prestations en espèces ou en nature qu'en vue du maintien ou du recouvrement de ce droit.

Paragraphe 2.

Les prestations en espèces de l'assurance invalidité sont liquidées conformément aux dispositions de la législation qui était applicable à l'intéressé au moment où est survenue l'incapacité de travail suivie d'invalidité et supportées par l'institution compétente aux termes de cette législation.

Article 17.

Par dérogation aux dispositions du paragraphe 2 de l'article 16, les droits aux prestations d'invalidité des travailleurs qui ont été occupés dans les mines en Belgique et au Portugal, sont déterminés suivant les règles définies à l'article 22 lorsque, compte tenu des périodes totalisées, ces travailleurs remplissent les conditions prévues par la législation spéciale belge sur l'invalidité des ouvriers mineurs et assimilés.

Lorsque ces travailleurs ne remplissent pas les conditions de cette dernière législation, leurs droits sont déterminés en vertu des dispositions de l'article 16.

Article 18.

Lorsqu'à la date où est survenue l'incapacité de travail suivie d'invalidité, l'assuré visé à l'article 17 était occupé dans le pays autre que celui de l'organisme débiteur, il est tenu compte, pour la détermination du montant de la pension ou de l'indemnité d'invalidité, du salaire accordé dans le pays de l'organisme débiteur aux travailleurs de la catégorie professionnelle à laquelle appartenait l'intéressé à cette date.

Article 19.

Paragraphe 1er.

Si, après suspension de la pension ou de l'indemnité d'invalidité, l'assuré recouvre son droit, le service des prestations est repris par l'institution débitrice de la pension ou de l'indemnité primitivement accordée.

Paragraphe 2.

Si, après suppression de la pension ou de l'indemnité d'invalidité, l'état de l'assuré justifie à nouveau l'octroi d'une pension ou d'une indemnité d'invalidité, cette dernière est liquidée suivant les règles fixées à l'article 16, compte tenu, le cas échéant, des dispositions de l'article 17.

Article 20.

Pour l'ouverture du droit à la pension ou à l'indemnité d'invalidité, la période pendant laquelle l'intéressé doit avoir reçu l'indemnité en espèces au titre de l'assurance maladie préalablement à l'attribution de la pension ou de l'indemnité d'invalidité est, dans tous les cas, celle

(2) Het ingaan van het recht op deze prestaties wordt vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving van het land dat het pensioen verschuldigd is. De rechthebbenden, de omvang, de duur en de nadere toekenningsregelen van de prestaties worden vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving van het woonland.

(3) Deze prestaties worden door de bevoegde instelling van het land dat het pensioen verleent, terugbetaald, behoudens wanneer de betrokkene in zijn woonland, in een andere hoedanigheid, recht heeft op deze prestaties.

Paragraaf 3.

De bevoegde administratieve autoriteiten van de verdragsluitende Partijen kunnen beslissen dat de bij paragraaf 2 van dit artikel beoogde terugbetalingen zullen worden vertricht op grond van een forfaitair bedrag waarvan zij de nadere berekeningsregelen bepalen.

HOOFDSTUK II.

Andere invaliditeitsuitkeringen dan deze die in geval van arbeidsongeval of beroepsziekte worden uitgekend.

Artikel 16.

Paragraaf 1.

Voor de Belgische of Portugese werknemers, die achtereenvolgens of beurtelings in beide landen bij één of verschillende regelingen voor invaliditeitsverzekering waren aangesloten, worden de in deze regelingen volbrachte verzekeringsperiodes of de periodes die overeenkomstig beoogde regelingen als verzekeringsperiodes zijn erkend, onder de in paragrafen 1 en 2 van artikel 22 bepaalde voorwaarden samengeteld, zowel voor de vaststelling van het recht op uitkeringen als voor het behoud of het herstel van dit recht.

Paragraaf 2.

De uitkeringen van de invaliditeitsverzekering worden uitbetaald overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving die op belanghebbende van toepassing was toen de arbeidsongeschiktheid die de invaliditeit ten gevolge had zich voordoed en komen ten laste van de instelling die overeenkomstig deze wetgeving bevoegd is.

Artikel 17.

In afwijking van de bepalingen van paragraaf 2 van artikel 16, worden de rechten op de invaliditeitsuitkeringen van de werknemers die in België en in Portugal in de mijnen werden tewerkgesteld, overeenkomstig de in artikel 22 bepaalde regelen vastgesteld wanneer, rekening houdend met de samentelling van de periodes, deze werknemers de voorwaarden vervullen bepaald bij de bijzondere Belgische wetgeving betreffende de invaliditeit van de mijnwerkers en de ermede gelijkgestelden. Wanneer deze werknemers de voorwaarden van laatstgenoemde wetgeving niet vervullen, worden hun rechten vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van artikel 16.

Artikel 18.

Wanneer de bij artikel 17 beoogde verzekerde, op de datum waarop de arbeidsongeschiktheid die de invaliditeit ten gevolge had zich voordoed, was tewerkgesteld in het andere land dan dit van de instelling die de uitkering verschuldigd is, wordt er, voor de vaststelling van het bedrag van het invaliditeitspensioen of van de invaliditeitsuitkering, rekening gehouden met het loon dat in het land van de instelling die de uitbetaling verschuldigd is, wordt toegekend aan de werknemers van de beroeps categorie waartoe de belanghebbende op die datum behoorde.

Artikel 19.

Paragraaf 1.

Indien de verzekerde, na een schorsing van het invaliditeitspensioen of van de invaliditeitsuitkering zijn recht terug krijgt, worden de uitkeringen opnieuw uitbetaald door de instelling die het aanvankelijk toegekend pensioen of de uitkering verschuldigd was.

Paragraaf 2.

Indien na de afschaffing van het invaliditeitspensioen of van de invaliditeitsuitkering, de toekenning van een invaliditeitspensioen of van een invaliditeitsuitkering wegens de toestand van de verzekerde verantwoord is, wordt die uitkering overeenkomstig de bij artikel 16 vastgestelde regelen uitbetaald, waarbij in voorkomend geval, met de bepalingen van artikel 17 rekening wordt gehouden.

Artikel 20.

Voor het verkrijgen van het recht op het invaliditeitspensioen of op de invaliditeitsuitkering, is de periode gedurende dewelke de belanghebbende de uitkering ingevolge de ziekteverzekering, vóór de toekenning van het invaliditeitspensioen of van de invaliditeitsuitkering, dient

prévue par la législation du pays à laquelle il était soumis au moment où est survenue l'incapacité de travail suivie d'invalidité.

Article 21.

La pension ou l'indemnité d'invalidité est transformée, le cas échéant, en pension de vieillesse au moment où se trouvent remplies les conditions requises par la législation en vertu de laquelle elle a été attribuée.

CHAPITRE III.

Prestations de vieillesse et prestations de décès (pension) autres que celles servies en cas d'accident du travail ou de maladie professionnelle.

Article 22.

Paragraphe 1er.

(1) Pour les travailleurs belges ou portugais qui ont été affiliés successivement ou alternativement dans les deux pays à un ou plusieurs régimes d'assurance-vieillesse ou d'assurance-décès (pension), les périodes d'assurance accomplies sous ces régimes et les périodes reconnues équivalentes à des périodes d'assurance en vertu desdits régimes sont, dans la mesure nécessaire, totalisées, à la condition qu'elles ne se superposent pas, tant en vue de la détermination du droit aux prestations qu'en vue du maintien ou du recouvrement de ce droit.

(2) Les périodes à prendre en considération comme équivalentes à des périodes d'assurance sont, dans chaque pays, celles considérées comme telles par la législation de ce pays.

(3) Toute période reconnue équivalente à une période d'assurance en vertu, à la fois, de la législation belge et de la législation portugaise, est prise en compte, pour la liquidation des prestations, par les institutions du pays où l'intéressé a travaillé en dernier lieu avant la période en cause.

Paragraphe 2.

(1) Lorsque la législation de l'un des deux pays subordonne l'octroi de certaines prestations à la condition que les périodes d'assurance aient été accomplies dans une profession déterminée, ne sont totalisées, pour l'admission au bénéfice de ces prestations, que les périodes accomplies ou reconnues équivalentes dans la même profession exercée dans l'autre pays.

(2) Lorsque la législation de l'un des deux pays subordonne l'octroi de certaines prestations à la condition que les périodes d'assurance aient été accomplies dans une profession déterminée et lorsque ces périodes n'ont pu donner droit auxdites prestations, lesdites périodes sont considérées comme valables pour la liquidation des prestations prévues pour les ouvriers ou pour les employés, selon le cas, en ce qui concerne la Belgique et par le régime général de prévoyance sociale en ce qui concerne le Portugal.

Paragraphe 3.

(1) Lorsqu'un assuré ne satisfait aux conditions requises par la législation d'un des deux pays pour avoir droit aux prestations que compte tenu de la totalisation prévue aux paragraphes précédents, l'institution compétente de ce pays calcule le montant théorique de la prestation à laquelle il aurait droit si toutes les périodes totalisées avaient été accomplies exclusivement sous la législation qu'elle applique.

(2) Ladite institution fixe ensuite le montant effectif de la prestation qu'elle doit à l'intéressé, sur la base du montant théorique visé au (1), au prorata de la durée des périodes d'assurance accomplies avant la réalisation du risque sous la législation qu'elle applique, par rapport à la durée totale des périodes d'assurance accomplies avant la réalisation du risque sous les législations des deux pays.

Paragraphe 4.

Lorsqu'un assuré satisfait aux conditions requises par la législation d'un des deux pays pour avoir droit aux prestations sans qu'il soit nécessaire de procéder à la totalisation prévue aux paragraphes 1er et 2 du présent article, l'institution compétente de ce pays calcule le droit à la pension directement et exclusivement en fonction des périodes d'assurance accomplies dans ce pays.

Paragraphe 5.

(1) Nonobstant les dispositions des paragraphes 1, 2 et 3, si la durée totale des périodes d'assurance accomplies sous la législation d'un des deux pays, n'atteint pas douze mois et si, compte tenu de ces seules périodes, aucun droit aux prestations n'est acquis en vertu des dispo-

bekomen te hebben, in elk geval deze die bepaald is bij de wetgeving aan dewelke hij onderworpen was op het ogenblik dat de arbeidsongeschiktheid, die de invaliditeit ten gevolge heeft gehad, zich heeft voorgedaan.

Artikel 21.

Het invaliditeitspensioen of de invaliditeitsuitkering wordt, in voorkomend geval omgezet in een ouderdomspensioen, zodra voldaan is aan de voorwaarden bepaald bij de wetgeving krachtens dewelke zij werden toegekend.

HOOFDSTUK III.

Ouderdomsuitkeringen en uitkeringen bij overlijden (pensioen) andere dan die welke bij arbeidsongeval of beroepsziekte worden verleend.

Artikel 22.

Paragraaf 1.

(1) Voor de Belgische of Portugese werknemers die achtereenvolgens of beurteling in beide landen bij één of verschillende regelingen voor ouderdomsverzekering of verzekering bij overlijden (pensioen) waren aangesloten, worden de onder die regelingen volbrachte verzekeringsperiodes en de periodes die overeenkomstig deze regelingen als gelijkwaardig met verzekeringsperiodes zijn erkend, voor zover nodig, samengeteld, zowel voor de vaststelling van het recht op de uitkeringen, als voor het behoud of het herstel van dit recht, op voorwaarde dat zij niet samenvalen.

(2) De periodes die als gelijkwaardig met verzekeringsperiodes in aanmerking komen, zijn in elk land, die welke ingevolge de wetgeving van dat land als dusdanig worden beschouwd.

(3) Elke periode die terzelfdertijd overeenkomstig de Belgische en de Portugese wetgeving als verzekeringsperiode wordt erkend, wordt voor de uitbetaling van de uitkeringen in aanmerking genomen door de instellingen van het land waar belanghebbende het laatst vóór deze periode heeft gewerkt.

Paragraaf 2.

(1) Wanneer de wetgeving van een van beide landen de toekenning van sommige prestaties afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de verzekeringsperiodes werden volbracht in een bepaald beroep, dan worden, voor het verkrijgen van het voordeel van deze prestaties, enkel de periodes die werden volbracht of die als gelijkwaardig worden erkend in hetzelfde beroep dat in het andere land werd uitgeoefend, samengeteld.

(2) Wanneer de wetgeving van een van beide landen de toekenning van sommige prestaties afhankelijk stelt van de voorwaarde dat de verzekeringsperiodes werden volbracht in een bepaald beroep en wanneer deze periodes geen recht konden geven op deze prestaties, worden zij als geldig beschouwd voor de uitkering van de prestaties waarin voorzien is voor de arbeiders of voor de bedienden, naargelang van het geval, wat België betreft en door de algemene regeling voor sociale zekerheid, wat Portugal betreft.

Paragraaf 3.

(1) Wanneer een verzekerde slechts rekening houdend met de samentelling die beoogd is in de voorgaande paragrafen, voldoet aan de voorwaarden die bij de wetgeving van een van beide landen zijn vereist om recht te hebben op de prestaties, berekent de bevoegde instelling van dat land, het theoretisch bedrag van de prestatie op dewelke hij recht zou hebben indien alle samengetelde periodes uitsluitend waren volbracht geworden onder de wetgeving die zij toepast.

(2) Deze instelling bepaalt vervolgens het werkelijke bedrag van de prestatie die zij de betrokkene verschuldigd is, op grond van het theoretisch bedrag beoogd bij (1), naar rata van de duur van de verzekeringsperiodes die werden volbracht vóór de realisatie van het risico onder de wetgeving die zij toepast, in verhouding tot de totale duur van de verzekeringsperiodes die werden volbracht vóór de realisatie van het risico onder de wetgevingen van beide landen.

Paragraaf 4.

Wanneer een verzekerde de voorwaarden vervult die zijn vereist bij de wetgeving van een van beide landen, om recht te hebben op de prestaties zonder dat het nodig weze over te gaan tot de samentelling beoogd bij paragrafen 1 en 2 van dit artikel, berekent de bevoegde instelling van dat land het recht op pensioen rechtstreeks en uitsluitend in functie van de verzekeringsperiodes die in dit land werden volbracht.

Paragraaf 5.

(1) Niettegenstaande de bepalingen van paragrafen 1, 2 en 3, vereist de instelling van een van beide landen geen prestaties voor sommige periodes, indien de gezamenlijke duur van de verzekeringsperiodes die onder de wetgeving van dit land werden volbracht, geen

sitions de cette législation, l'institution de ce pays n'accorde pas de prestations pour ces périodes.

(2) Les périodes visées au (1) sont prises en compte par l'institution de l'autre pays, pour l'application des paragraphes précédents, à l'exception du paragraphe 3, (2).

(3) Au cas où l'application du (1) du présent paragraphe aurait pour effet de décharger de toute obligation les institutions des deux pays, les prestations sont accordées par l'institution et suivant les modalités déterminées par Arrangement administratif.

Article 23.

L'octroi aux ouvriers mineurs de la pension de retraite avant l'âge de 55 ans, prévu par la législation belge, est réservée aux intéressés qui remplissent les conditions exigées par ladite législation, compte tenu de leurs services dans les seules mines de charbon belges.

Article 24.

Les dispositions de l'article 22 s'appliquent par analogie pour les pensions aux survivants.

CHAPITRE IV.

Dispositions communes aux chapitres I, II et III.

Article 25.

Si, d'après la législation de l'un des deux pays, la liquidation des prestations tient compte du salaire moyen de la période entière d'assurance ou d'une partie de ladite période, le salaire moyen pris en considération pour le calcul des prestations à la charge de ce pays est déterminé d'après les salaires constatés pendant la période d'assurance accomplie sous la législation dudit pays.

CHAPITRE V.

Dispositions communes aux chapitres II et III.

Article 26.

(1) Si la législation de l'un des deux pays subordonne à des conditions de résidence le paiement des pensions ou indemnités d'invalidité ou des pensions de vieillesse et de survie, qu'elles soient dues en application soit de l'article 16, soit du paragraphe 3 ou du paragraphe 4 de l'article 22, lesdites conditions de résidence ne sont pas opposables aux ressortissants belges ou portugais, tant qu'ils résident dans l'un des deux pays.

(2) Toutefois, le titulaire d'une pension ou indemnité d'invalidité devra obtenir l'autorisation de l'institution compétente avant de retourner sur le territoire de l'autre pays ou d'y transférer sa résidence.

(3) L'autorisation ne peut être refusée que si le déplacement de l'intéressé est déconseillé pour des raisons médicales dûment établies.

Article 27.

L'introduction d'une demande de prestation à l'une des institutions auprès de laquelle l'intéressé a été assuré, est considérée comme valable pour les autres institutions compétentes.

CHAPITRE VI.

Allocations familiales.

Article 28.

Paragraphe 1er.

Si la législation de l'un des deux pays subordonne l'acquisition du droit aux allocations familiales à l'accomplissement de périodes de travail ou assimilées, l'institution compétente de ce pays tient compte, dans la mesure nécessaire, des périodes effectuées tant dans l'un que dans l'autre pays.

Paragraphe 2.

(1) Les travailleurs portugais occupés en Belgique et dont les enfants sont élevés au Portugal, ont droit aux allocations familiales de la législation belge.

twalf maanden beloofd en indien, uitsluitend rekening gehouden met deze perioden, geen enkel recht op prestaties werd verworven overeenkomstig de bepalingen van deze wetgeving.

(2) De bij (1) beoogde perioden worden door de instelling van het andere land in aanmerking genomen voor de toepassing van de voorgaande paragrafen, met uitsluiting van paragraaf 3, (2).

(3) Indien de toepassing van (1) van deze paragraaf voor gevolg zou hebben dat de instellingen van beide landen zouden ontlast worden van elke verplichting, worden de prestaties verleend door de instelling en overeenkomstig de nadere regelen zoals bij Administratieve Schikking wordt bepaald.

Artikel 23.

De toekenning aan de mijnwerkers van het rustpensioen vóór de leeftijd van 55 jaar, zoals beoogd bij de Belgische wetgeving, is voorbehouden aan de betrokkenen die de voorwaarden vervullen welke bij deze wetgeving zijn vereist, uitsluitend rekening gehouden met de diensten in de Belgische steenkolenmijnen.

Artikel 24.

De bepalingen van artikel 22 zijn, bij analogie, van toepassing op de overlevingspensioenen.

HOOFDSTUK IV.

Gemeenschappelijke bepalingen van de hoofdstukken I, II en III.

Artikel 25.

Wanneer, overeenkomstig de wetgeving van een van beide landen, bij de uitbetaling van de prestaties rekening wordt gehouden met het gemiddelde loon voor de volledige verzekeringsperiode of voor een gedeelte van deze periode, wordt het gemiddelde loon dat in aanmerking komt voor de berekening van de prestaties ten bezware van dat land, bepaald overeenkomstig de lonen die werden vastgesteld gedurende de verzekeringsperiode die werd volbracht onder de wetgeving van dat land.

HOOFDSTUK V.

Gemeenschappelijke bepalingen van de hoofdstukken II en III.

Artikel 26.

(1) Indien de wetgeving van een van beide landen de uitbetaling van de invaliditeitspensioenen of -uitkeringen of van de ouderdoms- en overlevingspensioenen van verblijfsvoorwaarden afhankelijk stelt, of zij nu verschuldigd zijn bij toepassing van artikel 16, of van paragraaf 3 of van paragraaf 4 van artikel 22, kunnen bedoelde verblijfsvoorwaarden niet ingebracht worden tegen de Belgische of Portugese onderdanen, zolang zij in een van beide landen verblijven.

(2) Nochtans dient de gerechtigde op een invaliditeitspensioen of -uitkering van de bevoegde instelling de toelating te bekomen vooraleer hij terugkeert naar het grondgebied van het andere land of er zijn woonplaats overbrengt.

(3) De toelating kan slechts worden geweigerd indien de verplaatsing van de betrokkene wegens behoorlijk gestaalde geneeskundige redenen wordt afgeraden.

Artikel 27.

Het indienen van een aanvraag om prestaties bij één van de instellingen waarbij de betrokkene is verzekerd geweest, wordt door de andere bevoegde instellingen als geldig beschouwd.

HOOFDSTUK VI.

Kinderbijslag.

Artikel 28.

Paragraaf 1.

Indien de wetgeving van een van beide landen het verkrijgen van het recht op kinderbijslag afhankelijk stelt van het volbrengen van arbeidsperioden of gelijkgestelde perioden, houdt de bevoegde instelling van dat land, in de nodige mate, rekening met de perioden die werden volbracht zowel in het ene als in het andere land.

Paragraaf 2.

(1) De in België tewerkgestelde Portugese werknemers, wier kinderen in Portugal worden opgevoed, hebben recht op de kinderbijslag die voortvloeit uit de Belgische wetgeving.

(2) Les travailleurs belges occupés au Portugal et dont les enfants sont élevés en Belgique, ont droit aux allocations familiales de la législation portugaise.

(3) Pour l'application du présent paragraphe, il y a lieu d'entendre par :

a) « allocations familiales de la législation belge » : les allocations familiales proprement dites prévues par la législation relative aux allocations familiales des travailleurs salariés, à l'exclusion de toute allocation spéciale ou majorée;

b) « allocations familiales de la législation portugaise » : les allocations familiales et la prestation complémentaire en cas de décès de l'assuré, prévues par la législation relative aux allocations familiales.

(4) Un Arrangement administratif déterminera notamment :

- a) les catégories d'enfants bénéficiaires;
- b) les conditions d'octroi et les taux des allocations familiales ainsi que les périodes pour lesquelles elles sont accordées.

CHAPITRE VII.

Prestations en cas d'accident du travail ou de maladie professionnelle.

Article 29.

Si la législation de l'un des deux pays subordonne à des conditions de résidence le paiement des prestations dues en cas d'accident du travail ou de maladie professionnelle, lesdites conditions de résidence ne sont pas opposables aux ressortissants portugais ou belges, tant qu'ils résident dans l'un des deux pays.

Article 30.

Les prestations prévues par la législation belge dont l'octroi est subordonné à une condition de besoin, ne sont servies qu'aux bénéficiaires résidant en Belgique.

Article 31.

Les prestations, en cas de maladie professionnelle susceptible d'être réparée en vertu de la législation des deux pays, ne sont accordées qu'au titre de la législation du pays sur le territoire duquel l'emploi susceptible de provoquer une maladie professionnelle de cette nature a été exercée en dernier lieu et sous réserve que l'intéressé remplisse les conditions prévues par cette législation, compte tenu, le cas échéant, des dispositions des articles 32 et 33.

Article 32.

Si la législation d'un des deux pays subordonne l'octroi des prestations de maladie professionnelle à la condition qu'une activité susceptible de provoquer une telle maladie ait été exercée pendant une durée déterminée, les périodes pendant lesquelles le travailleur a exercé une activité de même nature dans l'autre pays, sont également prises en considération pour la détermination de l'ouverture du droit aux prestations.

Article 33.

Paragraphe 1er.

Pour apprécier le degré d'incapacité permanente résultant d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle, au regard de la législation portugaise ou belge, les accidents du travail ou les maladies professionnelles survenus antérieurement sous la législation de l'autre pays, sont pris en considération comme s'ils étaient survenus sous la législation du premier pays.

Paragraphe 2.

Lorsque, en cas d'aggravation d'une maladie professionnelle, un travailleur qui bénéficie ou qui a bénéficié d'une réparation pour une maladie professionnelle en vertu de la législation de l'un des deux pays fait valoir, pour une maladie professionnelle de même nature, des droits à prestations en vertu de la législation de l'autre pays, les règles suivantes sont applicables :

a) si le travailleur n'a pas exercé sur le territoire de ce dernier pays un emploi susceptible de provoquer la maladie professionnelle ou de l'aggraver, l'institution d'affiliation du premier pays reste tenue de prendre à sa charge les prestations en vertu de sa propre législation, compte tenu de l'aggravation;

b) si le travailleur a exercé sur le territoire de ce dernier pays un tel emploi, l'institution d'affiliation du premier pays reste tenue de servir les prestations en vertu de sa propre législation, compte non tenu de l'aggravation; l'institution d'affiliation de l'autre pays octroie au travailleur le supplément dont le montant est déterminé selon la légis-

(2) De in Portugal tewerkgestelde Belgische werknemers, wier kinderen in België worden opgevoed, hebben recht op de kinderbijslag die voortvloeit uit de Portugese wetgeving.

(3) Voor de toepassing van deze paragraaf, dient er te worden verstaan onder :

a) « kinderbijslag die voortvloeit uit de Belgische wetgeving » : de eigenlijke kinderbijslag zoals beoogd bij de wetgeving betreffende de kinderbijslag voor werknemers met uitsluiting van elke bijzondere of verhoogde bijslag;

b) « kinderbijslag die voortvloeit uit de Portugese wetgeving » : de kinderbijslag en de aanvullende prestatie bij overlijden van de verzekerde zoals bij de wetgeving betreffende de kinderbijslag is voorzien.

(4) Bij Administratieve Schikking zullen inzonderheid worden bepaald :

- a) de categorieën van rechtgevende kinderen;
- b) de toekenningvoorwaarden en de bedragen van de kinderbijslag alsook de perioden voor dewelke zij worden verleend.

HOOFDSTUK VII.

Prestaties bij arbeidsongeval of beroepsziekte.

Artikel 29.

Indien de wetgeving van een van beide landen de uitbetaling van de bij arbeidsongeval of beroepsziekte verschuldigde prestaties van verblijfsvoorwaarden afhankelijk stelt, kunnen deze verblijfsvoorwaarden niet worden ingebracht tegen de Portugese of Belgische onderdanen, zolang zij in een van beide landen verblijven.

Artikel 30.

De in de Belgische wetgeving bepaalde prestaties, waarvan de toekenning afhankelijk is van een staat van behoefte, worden enkel aan de in België verblijvende gerechtigden uitbetaald.

Artikel 31.

Ingeval van beroepsziekte welke uit hoofde van de wetgeving van beide landen kan worden vergoed, worden de prestaties slechts verleend uit hoofde van de wetgeving van het land op wiens grondgebied de tewerkstelling, die een beroepsziekte van die aard tot gevolg kon hebben, in de laatste plaats werd uitgeoefend en onder voorbehoud dat de betrokkene de voorwaarden vervult die bij deze wetgeving zijn bepaald, rekening gehouden, eventueel, met de bepalingen van de artikelen 32 en 33.

Artikel 32.

Indien de wetgeving van een van beide landen de toekenning van de prestaties wegens beroepsziekte afhankelijk stelt van de voorwaarde dat gedurende bepaalde tijd een activiteit werd uitgeoefend waardoor dergelijke ziekte kon worden veroorzaakt, worden de perioden, gedurende dewelke de werknemer een gelijkaardige activiteit in het andere land heeft uitgeoefend, voor het ingaan van het recht op prestaties eveneens in aanmerking genomen.

Artikel 33.

Paragraaf 1.

Om de graad van blijvende arbeidsongeschiktheid, die voortvloeit uit een arbeidsongeval of uit een beroepsziekte, ten aanzien van de Portugese of van de Belgische wetgeving te kunnen beoordelen, worden de arbeidsongevallen of de beroepsziekten, die vroeger onder de wetgeving van het andere land zijn voorgekomen, in aanmerking genomen alsof zij zich onder de wetgeving van het eerste land hadden voorgedaan.

Paragraaf 2.

Wanneer een werknemer, die een schadeloosstelling voor een beroepsziekte ontvangt of ontvangen heeft ingevolge de wetgeving van een van beide landen, ingeval van verergering van een beroepsziekte zijn recht op prestaties voor een beroepsziekte van dezelfde aard laat gelden ingevolge de wetgeving van het andere land, zijn de volgende regelen van toepassing :

a) wanneer de werknemer op het grondgebied van laatstgenoemd land geen beroep heeft uitgeoefend, dat van aard is een beroepsziekte te veroorzaken of te doen verergeren, is de instelling van aansluiting van het eerste land voort verplicht de prestatie ingevolge haar eigen wetgeving ten laste te nemen, met inachtneming van de verergering;

b) wanneer de werknemer op het grondgebied van laatstgenoemd land wel een dergelijk beroep heeft uitgeoefend, moet de instelling van aansluiting van het eerste land de prestaties ingevolge haar eigen wetgeving blijven uitbetalen, zonder inachtneming van de verergering; de instelling van aansluiting van het andere land kent aan de werk-

lation de ce second pays et correspond à la majoration du taux d'incapacité de travail;

c) le travailleur est tenu de présenter à l'institution d'affiliation du second pays, une déclaration relative aux prestations attribuées antérieurement en vertu de la législation du premier pays.

Paragraphe 3.

Lorsque l'intéressé réside sur le territoire du pays autre que celui où le travailleur a contracté la maladie professionnelle, la demande de prestations peut être introduite auprès de l'institution compétente du pays de résidence de l'intéressé. Dans ce cas, la demande doit être établie dans les formes et conditions exigées par la législation du pays où la maladie professionnelle a été contractée.

Article 34.

Les dispositions des paragraphes 2 et 3 de l'article 15 s'appliquent par analogie au travailleur victime d'un accident du travail ou d'une maladie professionnelle qui, après avoir été admis au bénéfice des prestations à charge de l'institution compétente, est autorisé par cet organisme à retourner sur le territoire de l'autre pays ou à y transférer sa résidence. Toutefois, la durée du service des prestations est déterminée suivant les dispositions de la législation appliquée par l'institution compétente.

Article 35.

Tout accident du travail ou maladie professionnelle survenu à un travailleur portugais en Belgique ou à un travailleur belge au Portugal et qui a occasionné ou qui est de nature à occasionner soit la mort, soit une incapacité permanente, totale ou partielle, doit être notifié par l'employeur ou par les institutions compétentes aux autorités consulaires locales du pays auquel ressortit la victime.

CHAPITRE VIII.

Prestations en cas de chômage.

Article 36.

(1) Les travailleurs de l'un des deux pays, se rendant sur le territoire de l'autre, bénéficient dans le pays de leur nouveau lieu de travail des prestations prévues par la législation relative au soutien des chômeurs involontaires, à la condition d'avoir commencé une période d'assurance dans le cadre d'un emploi dont l'exercice a été autorisé conformément à la législation relative à l'occupation des travailleurs étrangers.

(2) Pour établir le droit aux prestations de l'assurance contre le chômage dans l'un des deux pays, les périodes d'assurance et les périodes assimilées accomplies en vertu de la législation de ce pays sont totalisées avec les périodes d'assurance et les périodes assimilées en vertu de la législation de l'autre pays.

(3) Un Arrangement administratif fixera la date et les modalités d'application des dispositions du présent article.

CHAPITRE IX.

Allocations funéraires ou de décès.

Article 37.

Paragraphe 1er.

Les travailleurs qui se rendent d'un pays dans l'autre, auront droit aux allocations funéraires ou de décès prévues par la législation du pays du nouveau lieu de travail, pour autant que :

- a) ils aient effectué dans ce pays un travail salarié ou assimilé;
- b) ils remplissent, au moment du décès, les conditions requises pour le bénéfice des prestations au regard de la législation du pays de leur nouveau lieu de travail, compte tenu de la période d'assurance dans le pays qu'ils ont quitté et de la période postérieure à leur assujettissement à la législation du pays de leur nouveau lieu de travail.

Paragraphe 2.

L'institution du pays d'affiliation est tenue d'accorder l'allocation due au titre de la législation qu'elle applique, même si le bénéficiaire reste sur le territoire de l'autre pays.

nemer de aanvullende vergoeding toe, waarvan het bedrag volgens de wetgeving van dit tweede land wordt bepaald en dat met de vergoeding van de graad van arbeidsongeschiktheid overeenstemt;

c) de werknemer is ertoe gehouden aan de instelling van aansluiting van het tweede land, een verklaring betreffende de prestaties die vroeger werden verleend overeenkomstig de wetgeving van het eerste land, over te leggen.

Paragraaf 3.

Wanneer de belanghebbende op het grondgebied van het andere land verblijft, dan dat waar de werknemer de beroepsziekte heeft opgedaan, mag de aanvraag om prestaties bij de bevoegde instelling van het land van de verblijfplaats van de betrokkene worden ingediend. In dit geval moet de aanvraag worden opgemaakt in de vormen en onder de voorwaarden gesteld bij de wetgeving van het land waar de beroepsziekte werd opgedaan.

Artikel 34.

De bepalingen van de paragrafen 2 en 3 van artikel 15 zijn, bij analogie, van toepassing op de werknemer die getroffen wordt door een arbeidsongeval of een beroepsziekte en die, na tot het voordeel van de prestaties ten bezware van de bevoegde instelling te zijn toegelaten, door deze instelling er toe gemachtigd wordt terug te keren op het grondgebied van het andere land of er zijn woonplaats over te brengen. Nochtans wordt de duur van de uitkering van de prestaties bepaald overeenkomstig de bepalingen van de wetgeving die door de bevoegde instelling wordt toegepast.

Artikel 35.

Elk arbeidsongeval of elke beroepsziekte overkomen aan een Portugese werknemer in België of aan een Belgische werknemer in Portugal en die hetzij de dood, hetzij een blijvende, volledige of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid veroorzaakt heeft of kan veroorzaken, dient door de werkgever of door de bevoegde instellingen aan de plaatselijke consulaire overheden van het land waarvan het slachtoffer onderdaan is, ter kennis te worden gebracht.

HOOFDSTUK VIII.

Uitkeringen bij werkloosheid.

Artikel 36.

(1) De werknemers van een van beide landen, die zich naar het grondgebied van het andere land begeven, hebben in het land van hun nieuwe arbeidsplaats recht op de prestaties die zijn bepaald bij de wetgeving betreffende de steun aan de onvrijwillige werklozen, op voorwaarde dat zij een verzekeringsperiode zijn begonnen in het verband van een betrekking wier uitoefening werd toegelaten overeenkomstig de wetgeving betreffende de tewerkstelling van de buitenlandse werknemers.

(2) Om het recht op de prestaties van de werkloosheidsverzekering in een van beide landen vast te stellen, worden de verzekeringsperiodes en de gelijkgestelde perioden die overeenkomstig de wetgeving van dat land werden volbracht, samengeteld met de verzekeringsperiodes en de gelijkgestelde perioden die overeenkomstig de wetgeving van het andere land werden volbracht.

(3) Bij Administratieve Schikking zullen de datum en de nadere toepassingsregelen voor de bepalingen van dit artikel worden vastgesteld.

HOOFDSTUK IX.

Uitkeringen voor begrafeniskosten of bij het overlijden.

Artikel 37.

Paragraaf 1.

De werknemers die zich van het ene land naar het andere begeven, hebben recht op de uitkeringen voor begrafeniskosten of bij overlijden die zijn bepaald bij de wetgeving van het land van de nieuwe arbeidsplaats, voor zover :

- a) zij in dit land loonarbeid of ermede gelijkgestelde arbeid hebben verricht;
- b) zij, op het ogenblik van het overlijden, de vereiste voorwaarden vervullen om de uitkeringen volgens de wetgeving van het land van hun nieuwe arbeidsplaats te genieten, rekening gehouden met de verzekeringsperiodes in het land dat zij hebben verlaten en met de periode na hun onderwerping aan de wetgeving van het land van hun nieuwe arbeidsplaats.

Paragraaf 2.

De instelling van het land van aansluiting is ertoe gehouden de uitkering, die uit hoofde van de wetgeving welke zij toepast verschuldigd is, te verlenen, zelfs indien de gerechtigde op het grondgebied van het andere land woont.

Paragraphe 3.

En cas de décès d'une personne bénéficiant d'une pension de vieillesse ou d'invalidité à charge des institutions compétentes des deux pays, l'allocation est due par l'institution compétente du pays dans lequel le travailleur avait été assuré en dernier lieu, si, en tenant compte des périodes totalisées, les conditions exigées par la législation de ce pays sont remplies.

Paragraphe 4.

(1) En cas de décès d'une personne bénéficiant soit d'une pension de vieillesse ou d'invalidité ou d'une indemnité d'invalidité à charge de l'institution d'un seul pays, soit d'une prestation due en vertu de la législation belge ou portugaise relative aux accidents du travail ou aux maladies professionnelles, l'allocation est due par l'institution compétente du pays débiteur de la pension ou de la prestation, si les conditions exigées par la législation de ce pays sont remplies.

(2) Si le décès est dû à une maladie professionnelle et que le droit à l'allocation est couvert dans les deux pays, cette allocation est servie par l'institution compétente du pays où le travailleur a été exposé en dernier lieu au risque de la maladie professionnelle.

TITRE IV.

DISPOSITIONS DIVERSES.

Article 38.

Paragraphe 1er.

(1) Les autorités administratives ainsi que les institutions d'assurance ou de sécurité sociale des deux pays se prêteront mutuellement leurs bons offices, dans la même mesure que s'il s'agissait de l'application de leurs propres régimes.

(2) Un Arrangement administratif déterminera les autorités et institutions de chacun des deux pays qui seront habilitées à correspondre directement entre elles à cet effet, ainsi qu'à centraliser, le cas échéant, les demandes des intéressés et les versements de prestations.

Paragraphe 2.

Ces autorités et institutions pourront subsidiairement recourir, dans le même but, à l'intervention des autorités diplomatiques et consulaires de l'autre pays.

Paragraphe 3.

Les autorités diplomatiques et consulaires de l'un des deux pays peuvent intervenir directement auprès des autorités administratives de l'autre pays, en vue de recueillir tous renseignements utiles pour la défense des intérêts de leurs ressortissants.

Article 39.

(1) Le bénéfice des exemptions du droit d'enregistrement, de greffe, de timbre et de taxes consulaires prévues par la législation de l'un des deux pays pour les pièces à produire aux autorités, institutions ou juridictions de ce pays, est étendu aux pièces correspondantes à produire pour l'application de la présente Convention, aux autorités, institutions ou juridictions de l'autre pays.

(2) Pour l'application du présent article, ainsi que des articles 40 et 41, le terme « juridiction » désigne pour la Belgique, les juridictions administratives compétentes en matière de sécurité sociale.

(3) Tous actes, documents et pièces quelconques à produire pour l'exécution de la présente Convention sont dispensés du visa de légalisation des autorités diplomatiques et consulaires.

Article 40.

Les communications adressées pour l'application de la présente Convention par les bénéficiaires de cette Convention ou par les autorités, institutions ou juridictions aux autorités, institutions ou juridictions de l'autre pays sont rédigées dans l'une des langues officielles des deux pays.

Article 41.

(1) Les demandes et les recours qui devraient être introduits dans un délai déterminé auprès d'une autorité, d'une institution ou d'une juridiction d'un des deux pays, compétente pour recevoir les demandes ou les recours en matière de sécurité sociale, sont considérés comme recevables s'ils sont présentés dans le même délai auprès d'une autorité, d'une institution ou d'une juridiction correspondante de l'autre pays.

Paragraaf 3.

In geval van overlijden van een persoon die gerechtigd is op een ouderdoms- of invaliditeitspensioen ten bezware van de bevoegde instellingen van beide landen, is de uitkering verschuldigd door de bevoegde instelling van het land in hetwelk de werknemer in de laatste plaats verzekerd is geweest, indien, rekening gehouden met de samengetelde perioden, aan de voorwaarden die zijn gesteld bij de wetgeving van dat land, is voldaan.

Paragraaf 4.

(1) In geval van overlijden van een persoon die gerechtigd is hetzij op een ouderdoms- of invaliditeitspensioen of op een invaliditeitsvergoeding ten bezware van de instelling van één enkel land, hetzij op een prestatie die verschuldigd is overeenkomstig de Belgische of Portugese wetgeving betreffende de arbeidsongevallen of de beroepsziekten, is de uitkering verschuldigd door de bevoegde instelling van het land dat het pensioen of de prestatie verschuldigd is, indien aan de voorwaarden die zijn gesteld bij de wetgeving van dat land is voldaan.

(2) Indien het overlijden het gevolg is van een beroepsziekte en wanneer het recht op de uitkering in beide landen is ingegaan, wordt deze uitkering toegekend door de bevoegde instelling van het land waar de werknemer het laatst aan het risico van de beroepsziekte is blootgesteld geweest.

TITEL IV.

ALLERLEI BEPALINGEN.

Artikel 38.

Paragraaf 1.

(1) De administratieve overheden alsook de verzekeringsinstellingen of de instellingen voor sociale zekerheid van beide landen zullen elkander wederzijds behulpzaam zijn, in dezelfde mate als wanneer het de toepassing van hun eigen regelingen betrof.

(2) Bij een Administratieve Schikking zullen de overheden en de instellingen van elk van beide landen worden bepaald, welke bevoegd zullen zijn om rechtstreeks met elkander in briefwisseling te treden alsook om, eventueel, de aanvragen van de betrokkenen en de stortingen van de prestaties te centraliseren.

Paragraaf 2.

Deze overheden en instellingen zullen, in ondergeschikte orde, met hetzelfde doel, beroep mogen doen op de tussenkomst van de diplomatieke en consulaire autoriteiten van het andere land.

Paragraaf 3.

De diplomatieke en consulaire autoriteiten van een van beide landen mogen rechtstreeks tussenkomen bij de administratieve autoriteiten van het ander land, ten einde alle inlichtingen die nuttig zijn voor de verdediging van de belangen van hun onderdanen te verzamelen.

Artikel 39.

(1) De vrijstelling van de registratie-, griffie-, zegelrechten en van de consulaire taksen die zijn bepaald bij de wetgeving van een van beide landen voor de stukken die aan de autoriteiten, instellingen of rechtscolleges van dat land moeten worden overgelegd, wordt verruimd tot de overeenstemmende stukken die voor de toepassing van dit Verdrag aan de autoriteiten, instellingen of rechtscolleges van het andere land moeten worden overgelegd.

(2) Voor de toepassing van dit artikel, alsook voor de artikelen 40 en 41, duidt de term « rechtscollege », voor België, de administratieve rechtscolleges aan die bevoegd zijn inzake sociale zekerheid.

(3) Alle akten, documenten en stukken allerhande, die voor de uitvoering van dit Verdrag moeten worden voorgelegd, zijn vrijgesteld van het legalisatievisum van de diplomatieke en consulaire autoriteiten.

Artikel 40.

De mededelingen die voor de toepassing van dit Verdrag door de gerechtigden van dit Verdrag of door de autoriteiten, instellingen of rechtscolleges worden gericht aan de autoriteiten, instellingen of rechtscolleges van het andere land zullen in een van de officiële talen van beide landen worden opgesteld.

Artikel 41.

(1) De aanvragen en de beroepen die binnen een bepaalde termijn dienen te worden ingediend bij een autoriteit, een instelling of een rechtscollege van een van beide landen, die bevoegd zijn om de aanvragen of de beroepen inzake sociale zekerheid te ontvangen, worden als ontvankelijk beschouwd wanneer zij binnen dezelfde termijn worden gericht tot een overeenstemmende autoriteit, instelling of rechtscol-

Dans ce cas, cette dernière autorité, institution ou juridiction devra transmettre, sans retard, ces demandes ou ces recours.

(2) Les autorités administratives compétentes de chaque Partie devront désigner les autorités et organismes habilités à recevoir valablement les demandes et recours.

Article 42.

(1) Les autorités administratives compétentes des Parties contractantes arrêteront d'un commun accord les mesures nécessaires à l'exécution et à l'application de la présente Convention.

(2) Les mêmes autorités administratives se communiqueront en temps utile les modifications survenues dans leur législation ou leur réglementation concernant les régimes énumérés à l'article 2.

(3) Les autorités administratives compétentes se communiqueront les autres dispositions prises à l'intérieur de leur pays, en vue de l'exécution de la présente Convention.

Article 43.

Sont considérées comme autorités administratives compétentes au sens de la présente Convention :

— au Portugal : le Ministre des Corporations et de la Prévoyance Sociale;

— en Belgique : le Ministre de la Prévoyance Sociale.

Article 44.

Paragraphe 1er.

(1) Les institutions débitrices de prestations en vertu de la présente Convention s'en libéreront valablement dans la monnaie de leur pays.

(2) Au cas où des mesures de restriction des changes seraient arrêtées dans l'un ou l'autre des deux pays, des dispositions seraient prises aussitôt, d'accord entre les deux Gouvernements, pour assurer, conformément aux dispositions de la présente Convention, les transferts des sommes dues de part et d'autre.

Paragraphe 2.

(1) L'institution débitrice de rentes ou pensions dont le montant mensuel est inférieur à une somme à déterminer par échange de lettres entre les autorités administratives compétentes des deux Parties contractantes, peut payer lesdites rentes et pensions trimestriellement, semestriellement ou annuellement.

(2) Avec l'accord de l'intéressé, elle peut également procéder au rachat, moyennant le paiement d'une somme représentant leur valeur en capital, des rentes ou pensions dont le montant mensuel est inférieur à une somme fixée par échange de lettres tel qu'il est prévu au (1).

Article 45.

Le transfert des prestations dues au titre des législations sur la sécurité sociale, à des bénéficiaires résidant dans l'un des deux pays, sera effectué suivant les modalités définies dans un Arrangement administratif conclu entre les autorités administratives compétentes des Parties contractantes.

Article 46.

(1) Pour l'appréciation de l'incapacité de travail et du degré d'invalidité les institutions d'assurance de chaque pays font état des constatations médicales et des renseignements recueillis par les institutions d'assurance de l'autre pays.

(2) Les autorités compétentes régleront par Arrangement administratif les modalités du contrôle médical nécessaires à l'application tant de la présente Convention que des législations de sécurité sociale des deux pays.

Article 47.

Les formalités que les dispositions légales ou réglementaires de l'un des deux pays pourraient prévoir pour le service en dehors de son territoire, des prestations dispensées par ses institutions de sécurité sociale, s'appliqueront également, dans les mêmes conditions qu'à leurs ressortissants, aux personnes admises au bénéfice de ces prestations en vertu de la présente Convention.

Article 48.

Les difficultés relatives à l'interprétation et à l'application de la présente Convention seront réglées, d'un commun accord, par les autorités administratives compétentes des Parties contractantes.

lege van het andere land. In dat geval zal laatstgenoemde autoriteit, instelling of rechtscollege deze aanvraag of deze beroepen zonder verwijldienen door te geven.

(2) De bevoegde administratieve autoriteiten van elke Partij zullen de autoriteiten en de instellingen die bevoegd zijn om geldig deze aanvragen en beroepen in ontvangst te nemen, dienen aan te wijzen.

Artikel 42.

(1) De bevoegde administratieve autoriteiten van de verdragsluitende Partijen zullen, in gemeen overleg, de maatregelen treffen die noodzakelijk zijn tot de uitvoering en de toepassing van dit Verdrag.

(2) Dezelfde administratieve autoriteiten zullen elkander ter gelegener tijd, de wijzigingen mededelen welke in hun wetgeving of hun reglementering zijn ingetreden betreffende de regelingen die zijn vermeld in artikel 2.

(3) De bevoegde administratieve autoriteiten zullen elkander de andere bepalingen mededelen welke in hun eigen land genomen werden tot uitvoering van dit Verdrag.

Artikel 43.

Worden als bevoegde administratieve autoriteiten beschouwd in de zin van dit Verdrag :

— in Portugal : de Minister van de Corporaties en van Sociale Voorzorg;

— in België : de Minister van Sociale Voorzorg.

Artikel 44.

Paragraaf 1.

(1) De instellingen die krachtens dit Verdrag prestaties verschuldigd zijn, zullen deze op geldige wijze betalen in de munt van hun land.

(2) Indien in het ene of het andere van beide landen maatregelen getroffen worden ten einde de deviezenhandel te beperken, dienen er onmiddellijk, in overleg tussen beide Regeringen, maatregelen genomen te worden om, overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag de overdracht van de onderling verschuldigde bedragen te verzekeren.

Paragraaf 2.

(1) De instelling die renten of pensioenen verschuldigd is, waarvan het maandelijks bedrag lager is dan een door uitwisseling van brieven tussen de bevoegde administratieve autoriteiten van beide verdragsluitende Partijen vastgestelde som, mag deze renten en pensioenen driemaandelijks, halfjaarlijks of jaarlijks uitkeren.

(2) Zij kan eveneens, met de instemming van de betrokkene en mits een som te betalen welke met de waarde ervan in kapitaal overeenstemt, de renten of pensioenen afkopen waarvan het maandelijks bedrag lager is dan een door uitwisseling van brieven vastgestelde som zoals bepaald is in (1).

Artikel 45.

De overdracht van prestaties die uit hoofde van de wetgevingen betreffende de sociale zekerheid zijn verschuldigd aan gerechtigden die in een van beide landen verblijven, zal geschieden overeenkomstig de nadere regelen die zijn bepaald bij een Administratieve Schikking die tussen de bevoegde administratieve autoriteiten van de verdragsluitende Partijen wordt getroffen.

Artikel 46.

(1) Voor de beoordeling van de arbeidsongeschiktheid en van de invaliditeitsgraad, maken de verzekeringsinstellingen van elk land melding van de medische vaststellingen en van de inlichtingen welke de verzekeringsinstellingen van het andere land hebben ingewonnen.

(2) De bevoegde autoriteiten zullen bij Administratieve Schikking de nadere regelen van de geneeskundige controle vaststellen, welke noodzakelijk zijn voor de toepassing zowel van dit Verdrag als van de wetgevingen betreffende de sociale zekerheid van beide landen.

Artikel 47.

De formaliteiten welke bij de wettelijke of reglementaire bepalingen van een van beide landen kunnen vastgesteld worden voor het betalen buiten zijn grondgebied, van de door zijn sociale-zekerheidsinstellingen verleende prestaties, zijn eveneens, onder dezelfde voorwaarden als op hun landgenoten van toepassing op de personen die krachtens dit Verdrag bedoelde prestaties kunnen genieten.

Artikel 48.

Alle moeilijkheden bij de interpretatie en de toepassing van dit Verdrag worden, in gemeen overleg, door de bevoegde administratieve autoriteiten van de verdragsluitende Partijen geregeld.

Article 49.

Paragraphe 1er.

Toute période d'assurance ou période assimilée, accomplie en vertu de la législation de l'un des pays avant la date d'entrée en vigueur de la présente Convention est prise en considération pour la détermination du droit aux prestations s'ouvrant conformément aux dispositions de la présente Convention.

Paragraphe 2.

Une prestation est due en vertu de la présente Convention même si elle se rapporte à un événement antérieur à la date de son entrée en vigueur. A cet effet, toute prestation qui n'a pas été liquidée ou qui a été suspendue à cause de la nationalité de l'intéressé ou en raison de sa résidence sur le territoire de l'un des deux pays, sera, à la demande de l'intéressé, liquidée ou rétablie à partir de l'entrée en vigueur de la présente Convention, sous réserve que les droits antérieurement liquidés n'aient pas donné lieu à un règlement en capital.

Paragraphe 3.

Les droits des intéressés ayant obtenu, antérieurement à l'entrée en vigueur de la présente Convention, la liquidation d'une pension ou rente, pourront être révisés à leur demande. La révision aura pour effet d'accorder aux bénéficiaires à partir de l'entrée en vigueur de la présente Convention, les mêmes droits que si la Convention avait été en vigueur au moment de la liquidation. La demande de révision doit être introduite dans un délai de deux ans, à compter de l'entrée en vigueur de la présente Convention.

Paragraphe 4.

Quant au droit résultant de l'application des paragraphes 2 et 3 du présent article, les dispositions prévues par les législations des deux pays en ce qui concerne la déchéance et la prescription des droits, ne sont pas opposables aux intéressés si la demande visée aux paragraphes 2 et 3 du présent article est présentée dans un délai de deux ans à compter de l'entrée en vigueur de la présente Convention. Si la demande est présentée après l'expiration de ce délai, le droit aux prestations qui n'est pas frappé de déchéance ou qui n'est pas prescrit, est acquis à partir de la date de la demande, à moins que des dispositions plus favorables de la législation d'un des deux pays ne soient applicables.

Article 50.

Paragraphe 1er.

La présente Convention sera ratifiée et les instruments de ratification seront échangés aussitôt que possible à Bruxelles.

Paragraphe 2.

Elle entrera en vigueur le premier jour du deuxième mois qui suit l'échange des instruments de ratification.

Article 51.

Paragraphe 1er.

La présente Convention est conclue pour une durée indéterminée. Elle peut être dénoncée par chacune des Parties contractantes. La dénonciation devra être notifiée au plus tard six mois avant l'expiration de chaque année civile considérée; la Convention cessera alors d'être en vigueur à la fin de cette année.

Paragraphe 2.

En cas de dénonciation, les stipulations de la présente Convention resteront applicables aux droits acquis, nonobstant les dispositions restrictives que les régimes intéressés prévoiraient pour le cas de séjour à l'étranger d'un bénéficiaire.

Paragraphe 3.

En ce qui concerne les droits en cours d'acquisition afférents aux périodes d'assurance accomplies antérieurement à la date à laquelle la présente Convention cessera d'être en vigueur, les stipulations de cette Convention resteront applicables dans les conditions qui seront définies d'un commun accord par les Parties contractantes.

En foi de quoi, les plénipotentiaires respectifs ont signé la présente Convention et l'ont revêtue de leurs sceaux.

Fait à Lisbonne, le 14 septembre 1970, en double exemplaire, en langues française, néerlandaise et portugaise, les trois textes faisant également foi.

Pour le Royaume de Belgique :

Placide DE PAEPE.

Pour la République du Portugal :

Rui Manuel de MEDEIROS DESPINEY PATRICIO.

Artikel 49.

Paragraaf 1.

Elke verzekeringsperiode of gelijkgestelde periode, die overeenkomstig de wetgeving van een van de landen werd volbracht vóór de datum van inwerkingtreding van dit Verdrag, wordt in aanmerking genomen voor de vaststelling van het recht op prestaties dat ingaat overeenkomstig de bepalingen van dit Verdrag.

Paragraaf 2.

Overeenkomstig dit Verdrag is een prestatie verschuldigd, zelfs indien zij betrekking heeft op een gebeurtenis vóór de datum van zijn inwerkingtreding. Te dien einde zal elke prestatie die niet werd uitbetaald of die werd geschorst wegens de nationaliteit van de betrokkene of ingeval zij verblijf op het grondgebied van een van beide landen, op aanvraag van de betrokkene, worden uitbetaald of opnieuw uitbetaald met ingang van de inwerkingtreding van dit Verdrag, mits de voorheen vastgestelde rechten geen uitbetaling in kapitaal ten gevolge hebben gehad.

Paragraaf 3.

De rechten van de betrokkenen die vóór de inwerkingtreding van dit Verdrag de betaling van een pensioen of van een rente hebben verkregen, kunnen op hun aanvraag worden herzien. De herziening zal voor gevolg hebben dat aan de gerechtigden, met ingang van de inwerkingtreding van dit Verdrag, dezelfde rechten zullen worden verleend als wanneer het Verdrag van toepassing was op het ogenblik van de betaling. De aanvraag om herziening moet worden ingediend binnen een termijn van twee jaar, te rekenen van de inwerkingtreding van dit Verdrag.

Paragraaf 4.

Ten aanzien van het recht dat voortvloeit uit de toepassing van de paragrafen 2 en 3 van dit artikel, kunnen de bepalingen waarin is voorzien bij de wetgevingen van beide landen betreffende het verval en de verjaring van de rechten, niet worden ingebracht tegen de betrokkenen wanneer de bij paragrafen 2 en 3 van dit artikel beoogde aanvraag werd ingediend binnen een termijn van twee jaar, te rekenen van de inwerkingtreding van dit Verdrag. Indien de aanvraag wordt ingediend na het verstrijken van deze termijn, wordt het recht op prestaties dat niet vervallen of niet verjaard is, verkregen met ingang van de datum van de aanvraag, tenzij er gunstiger bepalingen van de wetgeving van een van beide landen van toepassing zijn.

Artikel 50.

Paragraaf 1.

Dit Verdrag zal bekrachtigd worden en de bekrachtigingsoorkonden zullen zodra mogelijk te Brussel uitgewisseld worden.

Paragraaf 2.

Het zal van kracht worden de eerste dag van de tweede maand welke op de uitwisseling van de bekrachtigingsoorkonden volgt.

Artikel 51.

Paragraaf 1.

Dit Verdrag wordt voor onbepaalde duur gesloten. Het kan door elke van de verdragsluitende Partijen worden opgezegd. De opzegging moet uiterlijk zes maanden vóór het verstrijken van elk beschouwd kalenderjaar betekend worden; het Verdrag houdt dan op van kracht te zijn op het einde van dat jaar.

Paragraaf 2.

Bij opzegging blijven de bepalingen van dit Verdrag van toepassing op de verworven rechten, niettegenstaande de beperkende bepalingen waarin de betrokken regelingen in het geval van verblijf van een gerechtigde in het buitenland zouden voorzien.

Paragraaf 3.

De bepalingen van dit Verdrag blijven van toepassing onder de voorwaarden die in gemeen overleg door de verdragsluitende Partijen zullen worden vastgesteld, op de nog niet ten volle verworven rechten betreffende de verzekeringsperioden die vervuld werden vóór de datum waarop dit Verdrag zal ophouden van kracht te zijn.

Ten blijk waarvan de respectieve gevolmachtigden dit Verdrag ondertekend hebben en het van hun zegels hebben voorzien.

Gedaan te Lissabon, op 14 september 1970, in tweevoud in de Nederlandse, de Franse en de Portugese taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk rechtsgeldig.

Voor het Koninkrijk België :

Placide DE PAEPE.

Voor de Republiek Portugal :

Rui Manuel de MEDEIROS DESPINEY PATRICIO.

PROTOCOLE.

Le Gouvernement du Royaume de Belgique
et
le Gouvernement de la République du Portugal
ont décidé d'adopter les mesures suivantes :

Article 1.

La Convention générale sur la sécurité sociale entre la République du Portugal et le Royaume de Belgique est applicable aux réfugiés au sens de l'article premier de la Convention relative au statut des réfugiés du 28 juillet 1951, qui résident sur le territoire de la République du Portugal ou du Royaume de Belgique auquel s'applique ladite Convention.

Article 2.

Le présent Protocole entrera en application le même jour que la Convention et demeurera en vigueur pendant la même durée que celle-ci.

Fait à Lisbonne, le 14 septembre 1970, en double exemplaire, en langues française, néerlandaise et portugaise, les trois textes faisant également foi.

Pour le Royaume de Belgique :

Placide DE PAEPE.

Pour la République du Portugal :

Rui Manuel de MEDEIROS D'ESPINEY PATRICIO.

PROTOCOL.

De Regering van het Koninkrijk België
en
de Regering van de Republiek Portugal
hebben besloten de volgende maatregelen te treffen :

Artikel 1.

Het Algemeen Verdrag betreffende de sociale zekerheid tussen de Republiek Portugal en het Koninkrijk België is van toepassing op de vluchtelingen in de zin van artikel 1 van het Verdrag betreffende het statuut van de vluchtelingen van 28 juli 1951, die verblijven op het grondgebied van de Republiek Portugal of van het Koninkrijk België op hetwelk dit Verdrag van toepassing is.

Artikel 2.

Dit Protocol wordt van toepassing op dezelfde dag als het Verdrag en zal voor dezelfde duur als dit Verdrag van kracht blijven.

Gedaan te Lissabon, op 14 september 1970, in tweevoud in de Nederlandse, de Franse en de Portugese taal, de drie teksten zijnde gelijkelijk rechtsgeldig.

Voor het Koninkrijk België :

Placide DE PAEPE.

Voor de Republiek Portugal :

Rui Manuel de MEDEIROS D'ESPINEY PATRICIO.